

RAZREDNA NASTAVA

Priručnik za poticanje darovitosti u području ***Poduzetništva***

Priručnik nastao iz projekta "DARoviti u fokusu - izgradnja ljudskih kapaciteta u osnovnoškolskom sustavu odgoja i obrazovanja za rad s darovitim učenicima na područjima poduzetništva i aktivnog građanstva".

Nositelj projekta: Callidus ustanova za obrazovanje odraslih

Partneri: FC Adria Solutions d.o.o., OŠ Ante Kovačića, OŠ Ivo Kozarčanin Hrvatska Dubica, OŠ Kistanje, OŠ Krapinske Toplice, OŠ Zlatar Bistrica, FC Education Nordic

Autori priručnika:

Đurđica Ilijević (OŠ Ivo Kozarčanin), Josipa Meglaj (OŠ Ante Kovačića), Katarina Buben (OŠ Krapinske toplice), Marina Dinjar (OŠ Zlatar Bistrica), Sanja Šarić (OŠ Kistanje)

Projekt "DARoviti u fokusu" financiran je sredstvima Financijskog mehanizma Europskog gospodarskog prostora kroz program "Lokalni razvoj i smanjenje siromaštva" (LDPR).

Više informacija o EGP financijskom mehanizmu možete pronaći na <https://eeagrants.hr/financijski-mehanizmi/o-financijskim-mehanizmima/>

Više informacija o programu možete pronaći na web stranici: <https://eeagrants.hr/programi/lokalni-razvoj-i-smanjenje-siromastva/>

SADRŽAJ

I.	PREDGOVOR	4
II.	UVOD	6
III.	PROBUDI MALOG PODUZETNIKA U SEBI	8
	1. „Razmišljajmo spretno i poduzetno“ (Katarina Buben)	9
	2. „Naša mašta rješava svašta“ (Marina Dinjar)	13
	3. „Poslovne komunikacije nije me strah“ (Katarina Buben)	22
	4. „Zdravoled“ (Josipa Meglaj)	27
	5. „Bakina škrinjica“ (Đurđica Ilijević)	31
	6. „Potraga za DARKom“ (Marina Dinjar)	34
IV.	S NOVCEM NIJE LAKO, NAUČI ODGOVORNO KAKO	51
	1. „Novčane avanture“ (Sanja Šarić)	53
	2. „Čarobnjaštvom do novca“ (Sanja Šarić)	56
	3. „Mudro ulažem, rješenje pronalazim“ (Marina Dinjar)	60
	4. „Mudro upravljam svojim vremenom i novcem“ (Katarina Buben)	70
V.	LITERATURA	79

I. PREDGOVOR

Priručnik je nastao u sklopu projekta „DARoviti u fokusu“, financiranog sredstvima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije kroz fond Island – Lihtenštajn – Norveška. Nositelj projekta je ustanova za obrazovanje odraslih „Callidus“, a partneri su FC Education Nordic, FC Adria Solutions d.o.o. te pet hrvatskih osnovnih škola: Osnovna škola Ivo Kozarčanin, Osnovna škola Ante Kovačića, Osnovna škola Kistanje, Osnovna škola Krapinske Toplice i Osnovna škola Zlatar Bistrica. Cilj projekta je izgradnja ljudskih kapaciteta u školama partnerima za rad s potencijalno darovitim učenicima u područjima poduzetništva i aktivnog građanstva, unaprjeđenjem vještina i kompetencija učitelja i ostalih odgojno-obrazovnih djelatnika te izradom modela podučavanja i nastavnih materijala za rad s potencijalno darovitim učenicima.

Ovaj je priručnik jedan od tih nastavnih materijala, a obuhvaća područje **poduzetništva za potencijalno darovite učenike razredne nastave**. Autorice priručnika su učiteljice razredne nastave Sanja Šarić (Osnovna škola Kistanje), Josipa Meglaj (Osnovna škola Ante Kovačića) i Đurđica Ilijević (Osnovna škola Ivo Kozarčanin) te stručne suradnice pedagoginje Katarina Buben (Osnovna škola Krapinske Toplice) i Marina Dinjar (Osnovna škola Zlatar Bistrica).

Priručnik je namijenjen učiteljima razredne nastave u osnovnoj školi te svim stručnjacima koji se bave s (potencijalno) darovitim učenicima i čije je područje interesa rad s njima, kako bi uz pomoć interaktivnih radionica razvijali poduzetničke kompetencije učenika, uz poticanje kreativnosti i socio-emocionalno osnaživanje. Radionice su primarno namijenjene učenicima razredne nastave (7 – 11 godina), međutim, ovisno o potencijalima i sposobnostima učenika, prilagodljive su različitim uzrastima i sposobnostima. Aktivnosti radionica temelje se na učenju igrom i iskustvenom učenju. Sadržaji radionica izazovni su, potiču kreativnost, kao i kritičko i kreativno razmišljanje i zaključivanje te zahtijevaju više misaone procese, čime potiču razvoj potencijala svih, a posebice darovitih učenika. Aktivnosti radionica mogu se provoditi onako kako su prikazane u ovom priručniku ili djelomično. Mogu se koristiti u školama u radu s heterogenom i/ili homogenom skupinom potencijalno darovitih učenika sličnih i/ili različitih sposobnosti i potencijala, u sklopu redovite nastave, sata razrednika, tijekom izvannastavne aktivnosti, za vrijeme učeničkih praznika kao dodatne aktivnosti za potencijalno darovite učenike, u sklopu obilježavanja Dana darovitih učenika i Dječjeg tjedna, u centrima izvrsnosti i slično.

Ideja nastalih materijala jest da ujedno služe kao smjernice za izradu sličnih sadržaja za rad s potencijalno darovitim učenicima. U ovom priručniku možete pronaći niz uputa, različitih ideja, metoda i načina rada. Detaljno je opisan tijek aktivnosti svake radionice s uvodnom, glavnom i završnom aktivnosti, evaluacijskim listićem za učenike i svim potrebnim priložima.

Osnovni cilj radionica jest razvijanje poduzetničkih kompetencija kod učenika, poticanjem stvaralaštva i razvojem kritičkoga i kreativnoga mišljenja u rješavanju problema.

U prvom dijelu priručnika, „**Probudi malog poduzetnika u sebi**“, posebno se ističe poduzetničko promišljanje i djelovanje. Naglasak je na prepoznavanju, definiranju i rješavanju problema, primjeni inovativnih i kreativnih rješenja, snalaženju u rizičnim i neizvjesnim situacijama, odgovornosti u zajednici i za zajednicu uz promišljanje na etičan i sustavan način, razvoju poduzetničke ideje od ideje do ostvarenja, postavljanju ciljeva i izražavanju vlastite vizije, razvoju sposobnosti planiranja i upravljanja planiranim aktivnostima te planiranju i upravljanju karijerom.

U drugom dijelu priručnika, „**S novcem nije lako, nauči odgovorno kako**“, naglasak se stavlja na ekonomsku i financijsku pismenost uz osnovno razumijevanje ekonomije i njezine primjene u svakodnevnom životu, razumijevanje financijskih proizvoda, usluga i pojmova te odgovorno upravljanje novcem.

Kako bi potencijalno daroviti učenici razvili svoju darovitost, važno je pružiti im odgovarajuću obrazovnu podršku i poticaj te posebice voditi računa o njihovom socijalnom i emocionalnom razvoju. Radionice su osmišljene tako da je, uz primjere iz neposrednoga okruženja učenika i jednostavne praktične aktivnosti, naglasak iskustva učenja na razumijevanju cjelovitoga ciklusa, od ideje do rezultata. Radionicama se vrjednuje proces učenja, a ne sam produkt i na taj se način potiče upornost i predanost učenika u radu i prihvaćanje vlastitih pogrešaka kao neophodnih koraka na putu do uspjeha.

Na vama je da procijenite kolika je primjenjivost ovog priručnika u vašem radu s učenicima. Vjerujemo da će on pridonijeti unaprjeđenju i kvaliteti vašeg rada s potencijalno darovitim učenicima i/ili će vam poslužiti za kreiranje vlastitih sadržaja koji će učenicima biti izazovni i zanimljivi te koji će poticati njihovu maštu, kreativnost i razvoj poduzetničkih vještina od najranijih školskih dana.

Marina Dinjar, mag. paed.

„Djeca sve više znaju“ izjava je koju svakodnevno obrazlažemo. U sve globaliziranijem svijetu, broj informacija koji dolazi do nas raste. Ta količina informacija koje trebamo prepoznati, razumjeti, odabrati i upotrijebiti mijenja naš život, ali samo nakratko jer vrlo brzo stižu nove informacije koje ponovno treba obrađivati i uvoditi u svakodnevnicu. Nove generacije djece s time se rađaju. Kako bi se prilagodili i napredovali u okolini koja se brzo mijenja, Europska komisija (doprinosi nacionalnim naporima za razvoj sustava obrazovanja i osposobljavanja) donijela je osam ključnih vještina *čije podučavanje i učenje omogućuje pojedincu osobno ispunjenje i razvoj*, zapošljivost, socijalnu uključenost i aktivno građanstvo. Jedna od osam ključnih kompetencija jest kompetencija poduzetništva. Poduzetnost definiramo kao vrijednost koja pretpostavlja aktiviranje osobnih potencijala na kreativan, konstruktivan, odgovoran i inovativan način u svrhu prilagodbe promjenjivim okolnostima u različitim područjima života i u različitim društvenim ulogama (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, 2011). Stoga, odgojno-obrazovni sustav od najranije dobi osnažuje i potiče proces usvajanja poduzetničkog mišljenja i djelovanja.

Ideja prvog dijela priručnika jest pridonijeti i obogatiti redovitu nastavu najmlađih učenika radionicama kojima će na zanimljiv, aktivan i suradnički način početi razvijati poduzetničko razmišljanje, ali i djelovanje.

Neki od ciljeva radionica su:

upoznati učenike s pojmom poduzetništva, usvojiti pravila dobrog pisanja, osvijestiti važnost komunikacije općenito, prepoznati vrste *i načela komunikacije u poslovnoj organizaciji*, razviti kreativno i kritičko mišljenje u rješavanju problema uz poticanje stvaralaštva i društvene odgovornosti, razviti vještine izlaganja, razviti sposobnost planiranja i upravljanja planiranim aktivnostima, postaviti ciljeve i izraziti vlastite vizije, razviti poduzetničku ideju od ideje do ostvarenja, razviti pozitivnu sliku o sebi, razviti poduzetnički duh te promišljati o mogućnosti pokretanja vlastitog poduzetničkog pothvata.

Želimo vam uspješan rad te priželjkujemo mnoge učeničke zamisli s potencijalnom pretvorbom u inovacije!

Josipa Meglaj, mag. prim. educ.

II. UVOD

Poduzetništvo je moguće definirati na više načina, a veći broj definicija temelji se na objašnjavanju poduzetništva kao pokretanja poslovnog pothvata. Prema Tkalec (2011), moguće je definirati širi i uži smisao poduzetništva. U širem smislu, poduzetništvo podrazumijeva svaku aktivnost koja uključuje kreativnost, inovativnost, upornost, dosljednost, preuzimanje rizika, odgovornost, samostalnost i slično. U užem smislu, poduzetništvo se odnosi na proces stvaranja vrijednosti kombinacijom resursa u svrhu iskorištavanja prilika uz razumno preuzimanje rizika.

Kuvačić (2002; prema Kus, 2022) definira poduzetništvo kao kreativnu aktivnost usmjerenu na ulaganje kapitala u svrhu ostvarenja određene ideje kojom se, uz razumno preuzimanje rizika, ostvaruju određeni ciljevi i odgovarajući ekonomski učinci. Međutim, poduzetništvo ne podrazumijeva nužno samo gospodarsku aktivnost, a manifestacija poduzetničkih karakteristika i kompetencija moguća je i u drugim područjima (Ivandić, 2022). Tako, u sferi obrazovanja, Europska komisija definira osam temeljnih životnih kompetencija potrebnih svakom pojedincu kao temelj za uspješno zapošljavanje. Jedna od njih je i poduzetnička kompetencija.

U preporukama Vijeća Europske unije o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje navedeno je kako se poduzetnička kompetencija „temelji na kreativnosti, kritičkom razmišljanju i rješavanju problema, preuzimanju inicijative i ustrajnosti te sposobnosti surađivanja s drugima radi planiranja projekata i upravljanja projektima koji su od kulturne, društvene ili financijske vrijednosti“ (2018, 11). U razvijenim se zemljama naglašava važnost ulaganja u znanje i obrazovanje s ciljem stvaranja društva prilagođenog ubrzanim promjenama i na-

pretku. Kako bi se navedene promjene pratile, u svim su sferama života potrebni ljudi željni znanja koji će naučeno primjenjivati u svom svakodnevnom životu i radu te osmišljavati inovativne ideje kojima će mijenjati svijet. Ovdje je važno naglasiti značaj poduzetnosti koja se *Kurikulumom međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole* definira kao vrijednost koja podrazumijeva „aktiviranje osobnih potencijala na kreativan, konstruktivan, odgovoran i inovativan način u svrhu prilagodbe promjenjivim okolnostima u različitim područjima života te u različitim društvenim ulogama“ (2019, 5). Upravo je iz tog razloga važno stvaranje preduvjeta za razvoj poduzetničke kompetencije kod djece od najranije dobi, a posebice tijekom osnovnoškolskog te, kasnije, srednjoškolskog obrazovanja.

U Hrvatskoj postoji nekoliko dokumenata kojima se naglašava potreba za cjeloživotnim učenjem i osposobljavanjem za jačanje poduzetničkog kapaciteta. Glavni su ciljevi *Strategije učenja za poduzetništvo*, koju je donijela Hrvatska vlada, razvoj pozitivnog stava javnosti i stvaranje poticajne društvene klime za uvođenje poduzetništva u škole, kao i učenje i osposobljavanje za poduzetništvo. Navedeni ciljevi trebaju postati glavne kompetencije u svim područjima formalnog, neformalnog i informalnog školovanja (prema Tafra, 2011). Nadalje, hrvatskim *Nacionalnim okvirnim kurikulumom* naglašava se kako je cilj uvođenja poduzetništva kao međupredmetne teme „razvoj poduzetne i inovativne osobe osposobljene za uočavanje prilika u kojima svoje ideje može pretvoriti u djelo u različitim situacijama: obrazovanju, radu i životu općenito“ (2011, 45).

Svrha uvođenja učenja za poduzetništvo u redovito obrazovanje, kao i ciljevi te način i struktura provođenja ove međupredmetne teme definirani su i razrađeni *Kurikulumom međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole*. Prema navedenom *Kurikulumu*, svrha podučavanja ove teme jest razvijanje poduzetničkoga načina razmišljanja i djelovanja nužnog za sudjelovanje u svijetu rada, stjecanje radnih navika i razvoj osobina poduzetne osobe. Kurikulumom je predviđeno ostvarivanje teme poduzetništva u sklopu tri domene: Promišljaj poduzetnički, Djeluj poduzetnički te Ekonomska i financijska pismenost. Krajnji je cilj poticanje razvoja osobina važnih ne samo u svijetu rada, već u svim segmentima čovjekovog djelovanja. S time u vidu, potiče se razvoj sljedećih osobina: samostalnost, odgovornost, marljivost, upor-

nost, inicijativa, kreativnost, odlučnost, sposobnost donošenja odluka, spremnost na rizik, fleksibilnost, timski rad i druge.

Iako međupredmetnu temu poduzetništva u određenoj mjeri podučavaju svi učitelji u sklopu svakog nastavnog predmeta, kao i u sklopu satova razrednika i izvannastavnih aktivnosti, uvijek postoji mogućnost dodatnoga razvoja poduzetničkih vještina. Nadalje, iako je važnost poticanja razvoja poduzetničke kompetencije prepoznata na nacionalnoj razini, nisu osigurane jasne smjernice o načinima, sadržajima i metodama njezina podučavanja. Iz tog je razloga svim odgojno-obrazovnim djelatnicima potrebno osigurati što više materijala za rad s djecom kako bi se predviđeni ciljevi učenja za poduzetništvo što uspješnije ostvarili.

Katarina Buben, mag. paed.

III.

PROBUDI MALOG PODUZETNIKA U SEBI

DARoviti
u fokusu

1. RAZMIŠLJAJMO SPRETNOST I PODUZETNOST

Cilj: cilj radionice jest upoznati učenike s osnovnim pojmovima vezanima uz poduzetništvo te ih potaknuti na promišljanje o mogućnosti pokretanja vlastitog poduzetničkog pothvata.

Ishodi učenja:

- primjenjuje inovativna i kreativna rješenja,
- snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi,
- razvija poduzetničku ideju od ideje do ostvarenja,
- planira i upravlja aktivnostima.

Vrijeme trajanja: 1 školski sat.

Metode rada: razgovor, usmeno izlaganje, rasprava, izlaganje.

Oblici rada: frontalni rad, individualni rad, rad u skupinama.

Nastavna sredstva: računalo, projektor, papirići u boji i listovi sa zadacima za rad u skupinama, evaluacijski listići.

UVODNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 10 – 15 min.)

1. Gledanje kratkog animiranog filma

Upute za voditelja: učenicima se prikazuje kratki animirani film o Mickeyju Mouseu (Prilog 1. – poveznica na YouTube video). S učenicima se prethodno ne komentira tema radionice niti se spominje pojam „poduzetništvo“.

Nakon gledanja, učenike se upita znaju li tko je stvorio lik Mickeyja Mousea i animirane filmove o njemu. Ako učenici sami ne dođu na tu ideju, upita ih se je li im poznat pojam „Disney“. Razgovorom se dolazi do zaključka da je Walt Disney osoba koja je tvorac mnogih njima poznatih animiranih likova, animiranih filmova, kao i vlasnik Disney studija.

2. Kratka životna priča o Waltu Disneyju

Upute za voditelja: učenike se upita znaju li nešto o životu i radu Walta Disneyja. Ako netko od učenika zna, pozove ga/je se da ispriča nešto o njemu. Zatim voditelj pročita/ispriča skraćenu priču o životu Disneyja (Prilog 2.).

Nakon što su čuli priču, učenike se upita jesu li se ikad susreli s pojmom „poduzetništvo“. Ako je nekome od učenika pojam poznat, poziva ga/je se da ga pokuša objasniti. Voditelj na primjeru priče o Waltu Disneyju objašnjava pojam poduzetnika i poduzetništva. Pokreće se rasprava u kojoj voditelj objašnjava što je to poduzetnički pothvat, a učenici daju primjere poduzetničkih pothvata njihovih roditelja / članova obitelji / nekoga iz lokalne zajednice.

SREDIŠNJI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 20 – 25 min.)

3. Vlastiti poduzetnički pothvat

Upute za voditelja: voditelj učenike dijeli u skupine tako da učenici izvlače papiriće u različitim bojama (primjerice: crvena, zelena, žuta i plava skupina). U svakoj je skupini najviše 4 učenika jer će svaki učenik unutar skupine imati svoju ulogu. Na papirićima u boji koje su prethodno izvukli napisane su uloge koje će svaki od učenika imati: voditelj skupine, zapisničar, mjerac vremena i ilustrator.

Učenici će imati 15 minuta da osmisle neki poduzetnički pothvat koji bi voljeli provesti u djelo.

Uputa učenicima: *dragi učenici, sada kada smo se podijelili u skupine, na papirićima koje ste izvlačili možete pročitati koja će biti vaša uloga unutar skupine. Postoje 4 uloge: voditelj skupine, zapisničar, mjerac vremena i ilustrator. Voditelj skupine osoba je koja će po završetku vremena ukratko ispričati koju ste ideju osmislili i kako ste do nje došli. Također, to je osoba koja mora pripaziti da se svi drugi članovi pridržavaju svojih uloga, da svi sudjeluju i daju*

svoj doprinos kako bi cijela skupina uspješno izvršila zadatak. Zapisničar je osoba koja će zapisivati ideje koje imate i kasnije ih dati voditelju da ih pročita ostatku razreda. Mjerač vremena osoba je koja mora pratiti vrijeme, a imate 15 minuta da odradite ovaj zadatak. Također, to je osoba koja vas mora upozoriti ako previše vremena trošite na nešto što je u tom trenutku možda manje važno i povremeno podsjećati ostale članove koliko je vremena još preostalo. Ilustrator je osoba koja na posebnom listu papira pokušava ilustrirati ideju koja se unutar skupine razvija. Može to napraviti na koji god način želi i ostali mu/joj članovi mogu dati svoje prijedloge za ilustraciju. Važno je napomenuti kako ilustrator ne počinje ilustrirati tek kada je poduzetnički pothvat već osmišljen, već ga kreira i mijenja cijelo vrijeme dok se o ideji raspravlja.

Upute za voditelja: učenicima se objasni kako im je zadatak osmisлити neku inovativnu ideju, odnosno neki proizvod ili uslugu koju bi kao poduzetnici mogli ostvariti. Svakoj skupini podijele se „Pitanja za pomoć u pronalaženju ideje za posao“ (Prilog 3.).

Po isteku vremena, voditelj svake skupine izlaže ostalima poduzetničku ideju njegove/njezine skupine. Voditelj radionice potiče ostale učenike na povratnu informaciju o idejama. Po završetku izlaganja, sa svim se učenicima komentiraju uloge unutar skupina i kako su se osjećali kad su bili zaduženi za određeni zadatak, jesu li ga uspjeli u potpunosti izvršiti, je li im bilo zahtjevno i slično.

ZAVRŠNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 10 min.)

4. Kviz o poduzetništvu

Upute za voditelja: voditelj pokreće kviz o poduzetništvu u kojem sudjeluje cijeli razredni odjel. Zajednički rješavaju zadatak povezivanja pojmova i definicija vezanih uz poduzetništvo (Prilog 4. – ponuđeni su pojmovi „poduzetništvo“, „poduzetnik“, „poduzetnost“, „rizik“, „troškovi“, „dobit“, kao i njihove definicije).

Ako učenici nisu sigurni oko povezivanja određenih pojmova i definicija, voditelj im pomaže dodatnim objašnjenjima.

5. Evaluacija

Upute za voditelja: voditelj učenicima dijeli evaluacijske listiće (Prilog 5.).

PRILOZI

Prilog 1.

Poveznica na kratki animirani film s likom Mickeyja Mousea: <https://www.youtube.com/watch?v=NWiGFCAFuHU>.

Prilog 2.

KRATKA ŽIVOTNA PRIČA O WALTU DISNEYJU.

Walt Disney bio je američki filmski redatelj, animator i producent poznat po stvaranju brojnih animiranih filmova i animiranih likova poput Mickeyja Mousea, Paška Patka, Šilje, Pluta i ostalih. Od malih je nogu pokazivao velik interes za crtanje i slikanje. Prvi posao imao je još kao dječak; radio je uz svog oca kao raznoslač novina. Dok je pohađao srednju školu, fotografirao je i crtao za školske novine te samostalno učio o crtanju karikatura i stripova jer mu je želja bila zaposliti se kao crtač stripova u novinama. Nakon Prvog svjetskog rata, upoznao je Uba Iwerksa, talentiranog mladog umjetnika s kojim je otvorio vlastiti studio za izradu animiranih filmova. Njegov prvi poduzetnički pothvat nije uspio te je morao zatvoriti studio i proglasiti bankrot. Međutim, nije odustao, već je uz kolegu Iwerksa i svog brata ponovno otvorio studio u drugom gradu te nastavio s kreiranjem animiranih filmova. Nakon nekoliko

uspješnih serijala animiranih filmova i prvog animiranog filma s likom Mickeyja Mousea, sve se više udaljavao od posla animatora i počeo je raditi kao producent sa sve više zaposlenih suradnika. Nekoliko godina kasnije, osnovao je vlastitu tvrtku Walt Disney Productions. Bio je tvorac prvog zvučnog crtanog filma, „Parobrod Willie“ („Steamboat Willie“), kao i prvog crtanog filma u boji. Uskoro je počeo razmišljati o stvaranju dugometražnih animiranih filmova. Iako ga je konkurencija pokušala omesti, „Snjeguljica i sedam patuljaka“ postao je pravi hit i osvojio Oskara. Nakon toga, Disney je nizao mnogobrojne uspjehe. Nakon Drugog svjetskog rata, proizveo je i brojne dokumentarne filmove o životu u prirodi. Ukupno 26 njegovih filmova nagrađeno je Oskarom. Osim stvaranja filmova, dolazi na ideju otvaranja zabavnog parka pa je tako otvorio i Disneyland, jednu od najvećih turističkih atrakcija u Sjedinjenim Američkim Državama.

Prilog 3.

Pitanja za pomoć u pronalaženju ideje za posao.

1. Što jako, jako volim raditi, toliko da me usređuje i da zaboravim i na vrijeme i na jelo i na spavanje dok to radim? Mogu li time nešto zaraditi?
2. Ima li još nešto čemu se veselim i za što imam dara? Mogu li time nešto zaraditi?
3. Mogu li radeći to što volim nešto proizvesti? Mogu li time nešto zaraditi?
4. Mogu li time nekome pomoći? Mogu li time nešto zaraditi?
5. Je li to nešto kreativno i novo, nešto čega se nitko prije nije sjetio?

Prilog 4.

Povežite pojmove s odgovarajućim objašnjenjima.

- **PODUZETNIŠTVO**   Mogućnost gubitka; opasnost da poduzetnik ne uspije ostvariti svoju ideju i da mu poslovi propadnu.
- **PODUZETNIK**   Aktivnost osobe ili skupine ljudi koji osmisle neku ideju, preuzimaju rizik i pokušaju ostvariti tu ideju na način da stvore neki proizvod ili uslugu.
- **PODUZETNOST**   Novac koji preostane poduzetniku kad plati sve troškove koje je imao u stvaranju i prodavanju svog proizvoda.
- **RIZIK**   Snaga ili sposobnost da sami uočimo neku potrebu (ili problem), razmislimo o mogućim rješenjima, odaberemo ono koje smatramo najboljim i pokušamo ga ostvariti.
- **TROŠKOVI**   Osoba koja pretvara ideje u djela: kreativna je, inovativna, spremna preuzeti rizik, spretno koristi prilike te vodi neki projekt kako bi ostvarila ideju i pritom zaradila.
- **DOBIT**   Sva ulaganja koja je poduzetnik potrošio kako bi stvorio i prodao svoj proizvod.

Prilog 5.

Evaluacijski listić.

Oboji smješka koji opisuje kako si se osjećao/la tijekom radionice.

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

---

2. MOJA/NAŠA MAŠTA RJEŠAVA SVAŠTA

Cilj: razvoj kreativnog i kritičkog mišljenja u rješavanju problema poticanjem stvaralaštva i društvene odgovornosti;

- prepoznavanje, definiranje i rješavanje problema uz primjenu inovativnih i kreativnih rješenja,
- razvoj odgovornosti u zajednici i prema okolišu,
- razvoj poduzetničke ideje od koncepta do njezina ostvarenja,
- postavljanje ciljeva i izražavanje vlastite vizije,
- razvoj sposobnosti planiranja i upravljanja planiranim aktivnostima,
- razvoj vještina izlaganja,
- razvoj pozitivne slike o sebi.

- Ishodi učenja:**
- primjenjuje inovativna i kreativna rješenja,
  - snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi,
  - razvija poduzetničku ideju od koncepta do njezina ostvarenja,
  - planira i upravlja aktivnostima,
  - prepoznaje važnost odgovornoga poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice.

Vrijeme trajanja: 4 školska sata.

Metode rada: praktični rad, metoda razgovora, metoda usmenog izlaganja, demonstracija, iskustveno učenje.

Oblici rada: individualni rad, rad u skupinama / rad u paru, frontalni rad.

Artikulacija pedagoške radionice:

UVODNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 10 min.)

TIJEK IZVOĐENJA

Učionica je pripremljena za grupni rad. Na donju stranu sjedišta stolaca zalijepe se krugovi različitih boja.

Voditelj radionice usmjerava učenike da se prisjete nečega što otežava život njima ili ljudima općenito. Olujom ideja učenici raspravljaju na koji bi način riješili problem koji se spomene, kakvo bi rješenje ponudili, kome bi na taj način život bio lakši, zašto... Voditelj potiče originalnost ideja i bilježi ih na ploču.

Nakon rasprave, voditelj usmjerava učenike da pogledaju ispod svog stolca i odlijepu krugove. Prema boji kruga koji je bio zalijepljen s donje strane njihovog sjedišta, učenici se podijele u grupe (od 3 – 4 učenika).

Potrebni materijali:

- krugovi od papira raznih boja,
- ploča.

SREDIŠNJI DIO 1 (Predviđeno trajanje aktivnosti: 30 min.)

1. sat – osmišljam i razvijam (razvoj kreativnog mišljenja)

Voditelj učenicima pokaže fotografiju/video s nekim problemom iz njihovog neposrednog okruženja ili u svijetu (*ovisno o uzrastu učenika*). Razgovor i kritičko promišljanje o problemu.

Primjer problema: otapanje ledenjaka na Sjevernom polu, onečišćenje okoliša u njihovom mjestu, velik broj prometnih nesreća, ovisnost o mobitelima, velika potrošnja električne energije, pandemija bolesti COVID-19, rat u svijetu i sl.

Primjer problemskog pitanja ovisi o dobi učenika.

- *Kako omogućiti da se snjegovič ne otopi i da zauvijek krasí vaše dvorište (<https://rb.gy/zhzmn>)? Ili Kako spriječiti otapanje ledenjaka na Sjevernom polu (<https://rb.gy/87uyf>)?*

Postavljeni problem može biti i jedan od problema koje su naveli učenici, ovisno o njihovom interesu tijekom rasprave u uvodnom dijelu.

Potrebni materijali:

- projektor / pametna ploča,
- Prilog 1.,
- pernica s priborom.

SREDIŠNJI DIO 2 (Predviđeno trajanje aktivnosti: 85 min.)

Voditelj upoznaje učenike s karakteristikama izuma koji je konkurentan na tržištu (Prilog 3.).

Svaki učenik dobije prazan papir. Nakon definiranja problema koji rješavaju, voditelj učenicima daje sljedeću uputu: *Svaki učenik u grupi treba osmisliti svoj izum kao rješenje postavljenog problema, za što imate 5 – 10 min.* Voditelj potiče učenike da se dosjete najoriginalnijeg i najneobičnijeg, a funkcionalnog rješenja, kojeg se nitko drugi ne bi sjetio.

Učenici zatim međusobno u grupi razmjenjuju i obrazlažu svoja idejna rješenja tog problema.

Svaka grupa zatim dobije uručak (Prilog 1.). Njihov je zajednički zadatak da od svih ideja članova skupine formiraju jednu zajedničku koju trebaju skicirati i objasniti na koji način funkcionira njihov izum te kako rješava postavljeni problem. Svaka grupa određuje predstavnika koji će izložiti njihovo idejno rješenje ostalim učenicima.

Predstavnici grupa izlažu idejna rješenja i način na koji bi njihov izum funkcionirao i riješio problem. Nakon svakog izlaganja, slijedi kritički osvrt ostalih učenika i prijedlozi za unaprjeđenje ideje.

2. i 3. sat – kako prodati ideju? (marketinški djelujem)

Zadatak: Izradite reklamni primjerak vašeg izuma koji ćete predstaviti na sajmu inovacija s ciljem da se prepozna njegova vrijednost i kupi baš vaš izum!

Voditelj upoznaje učenike s time kako treba prezentirati izum da bi bio konkurentan na tržištu (Prilog 3.) i na koji način trebaju međusobno podijeliti uloge kako bi bili poduzetni prilikom izvršavanja zadatka.

Učenici se u grupi dogovaraju oko organizacije zadataka i međusobnih uloga. Izrađuju prototip / reklamni primjerak vlastitog izuma. To može biti 3D model, *banner*, digitalni plakat, plakat na hameru, video reklama... (*ovisno o dobi i izboru učenika*).

Svaka grupa priprema izlaganje kojim će privući potencijalne kupce, vodeći se elementima vrjednovanja i pitanjima: *Čemu naš izum služi? Na koji način radi? Što nam je sve potrebno za njegovu proizvodnju? Čiju pomoć trebamo da bismo ga izumili? Koje su opasnosti i moguće prepreke kod proizvodnje tog izuma? Koje su moguće pozitivne, a koje negativne posljedice tog izuma? Zašto će taj izum biti uspješan na tržištu?* (Prilog 2. i 3.)

Potrebni materijali:

- papiri za učenike.
- tablet/laptop,
- likovni materijal potreban za izradu modela izuma i/ili prezentacijskog plakata.
- Prilog 2..
- hamer papir,

SREDIŠNJI DIO 3 (Predviđeno trajanje aktivnosti: 30 min.)

4. sat – prodaja ideje (*poduzetnički djelujem*)

Organizacija poduzetničkog sajma. Svaka grupa predstavlja i pokušava prodati svoju ideju komisiji koja ocjenjuje izlaganje svake ideje prema kriterijima s kojima su učenici ranije upoznati (Prilog 3.) (*Komisiju dogovara učitelj voditelj, a članovi mogu biti npr. učitelj fizike, tehničke kulture, geografije (ovisno o postavljenom problemu), poduzetnici iz lokalne zajednice, načelnik/ca, ravnatelj, predstavnik Vijeća učenika, predstavnik Vijeća roditelja itd.*).

Proglašenje „kupljene“ poduzetničke ideje uz obrazloženje i osvrt učenicima.

Potrebni materijali:

- Prilog 3.

ZAVRŠNI DIO 1 (Predviđeno trajanje aktivnosti: 5 min.)

1. sat – evaluacijski listić (Prilog 4.)

ZAVRŠNI DIO 2 (Predviđeno trajanje aktivnosti: 5 min.)

2. i 3. sat – evaluacijski listić (Prilog 4.)

ZAVRŠNI DIO 3 (Predviđeno trajanje aktivnosti: 15 min.)

4. sat – svaka grupa kritički promišlja o svojoj izvedbi (*U čemu smo bili vrlo uspješni? Što smo mogli bolje izvesti i što bismo drugi put napravili drugačije?*) Razmjena mišljenja – učeničko samovrjednovanje, vršnjačko vrjednovanje.

Voditelj stavlja naglasak na proces izrade, a ne na konačan proizvod i prodaju ideje jer je najveća vrijednost učenja u samom procesu rada.

Evaluacijski listić (Prilog 5.).

PRILOZI

Prilog 1. Problemsko pitanje

PROBLEM:

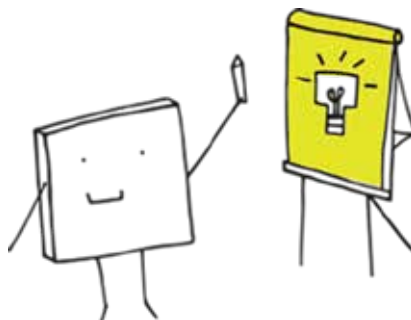

SKICA IZUMA KOJI ĆE RIJEŠITI PROBLEM:

Prilog 2. Izlaganje

PRIPREMA ZA PREZENTACIJU NAŠEG IZUMA:

● NAŠ CILJ: prodati izum ●

Čemu naš izum služi? Na koji način radi? Što nam je sve potrebno za njegovu proizvodnju?
Čiju pomoć trebamo da bismo ga izumili? Koje su opasnosti i moguće prepreke kod proizvodnje tog izuma? Koje su moguće pozitivne, a koje negativne posljedice tog izuma?
Zašto će taj izum biti uspješan na tržištu?

Prilog 3. Kriteriji vrjednovanja

SASTAVNICE	RAZINE OSTVARENOSTI KRITERIJA		
	uspješno	dobro	moglo bi bolje
INOVATIVNOST 	<i>Izum je u potpunosti nov i originalan.</i>	<i>Izum je djelomično originalan, ali podsjeća na neki koji već postoji.</i>	<i>Izum je kopija već postojećeg izuma.</i>
FUNKCIONALNOST 	<i>Učenici mogu jasno objasniti kako će izum funkcionirati.</i>	<i>Učenici djelomično mogu objasniti kako će izum funkcionirati.</i>	<i>Učenici ne mogu objasniti kako će izum funkcionirati.</i>
EKOLOŠKA ODRŽIVOST 	<i>Učenici objašnjavaju kako će izum biti ekološki održiv, bez štetnih posljedica za okoliš.</i>	<i>Učenici djelomično mogu objasniti na koji će način izum biti ekološki održiv.</i>	<i>Učenici ne mogu objasniti na koji će način izum biti ekološki održiv.</i>
VJEŠTINE IZLAGANJA 	<i>Učenici su bili uvjerljivi oko predavljanja korisnosti svog izuma.</i>	<i>Učenici su bili djelomično uvjerljivi oko predavljanja korisnosti svog izuma.</i>	<i>Učenici nisu bili uvjerljivi oko predavljanja korisnosti svog izuma.</i>
VIZUALNA PRIVLAČNOST 	<i>Prezentacija izuma bila je vizualno privlačna oku promatrača.</i>	<i>Prezentacija izuma bila je djelomično vizualno privlačna oku promatrača.</i>	<i>Prezentacija izuma nije bila vizualno privlačna oku promatrača.</i>

Prilog 4. Evaluacijski listić 1

KAKO SE OSJEĆAŠ NAKON DANAŠNJE AKTIVNOSTI?

A.

Osjećam se super!

B.

Osjećam se dobro i motivirano!

C.

Nisam zainteresiran/a,
dosadno mi je i nezanimljivo.

D.

Loše, osjećam se nesigurno
i neuspješno.

Prilog 4. Evaluacijski listić 2

KAKO SE OSJEĆAŠ NAKON PROVEDENIH AKTIVNOSTI?

A.

Osjećam se super!
Puno smo napredovali i jedva čekam nastavak aktivnosti!

B.

Osjećam se dobro i motivirano!
Zanimljivo mi je kako napredujemo korak po korak!

C.

Nisam zainteresiran/a,
dosadno mi je i nezanimljivo.
Jedva čekam da završimo.

D.

Loše, osjećam se nesigurno i neuspješno.

Prilog 5. Evaluacijski listić 3

KAKO SE OSJEĆAŠ NAKON PREZENTACIJE SVOG IZUMA?

A.

Osjećam se super! Puno smo naučili i zabavili se. Jedva čekam ponovno!

B.

Osjećam se dobro. Naučili smo u čemu možemo biti još bolji i upješnji!

C.

Nisam bio motiviran niti zainteresiran. Bilo mi je dosadno i nezanimljivo.

D.

Loše, osjećam se nesigurno i neuspješno.

ŽELIŠ LI JOŠ NEŠTO DODATI (npr. zašto se tako osjećaš, što ti se najviše sviđelo i sl.)?

---

3. POSLOVNE KOMUNIKACIJE NIJE ME STRAHI!

Cilj: cilj radionice jest osvještavanje važnosti komunikacije, kao i prepoznavanje vrsta i načela komunikacije u poslovnoj organizaciji. Nadalje, cilj je usvajanje pravila dobrog pisanja, obilježja dopisa kao pisane poslovne komunikacije, kao i pravila za njegovo sastavljanje.

- Ishodi učenja:**
- primjenjuje inovativna i kreativna rješenja,
  - snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi,
  - razvija poduzetničku ideju od koncepta do njezina ostvarenja,
  - planira i upravlja aktivnostima,
  - prepoznaje osnovne tržišne odnose / procese razmjene.

Vrijeme trajanja: 1 školski sat.

Metode rada: razgovor, usmeno izlaganje, rasprava, izlaganje, pisanje.

Oblici rada: frontalni rad, individualni rad, rad u skupinama, rad u paru.

Nastavna sredstva: ploča, računalo, projektor, kuverte s dijelovima dopisa, ljepilo i prazni papiri za rad u paru, primjer sastavljenog dopisa, prazni papiri za rad u skupinama, evaluacijski listići.

UVODNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 15 min.)

1. Oluja ideja – 5 min.

Upute za voditelja: voditelj na ploču ispisuje pojam „komunikacija“ te bilježi sve ideje učenika vezane uz navedeni pojam. Voditelj usmjerava raspravu u smjeru promišljanja o poslovnoj komunikaciji, razlici između usmene i pisane komunikacije, poštovanju komunikacijskog bontona i slično.

2. Dijelovi poslovnog dopisa – 10 min.

Upute za voditelja: voditelj najprije cijelom razredu objašnjava što je to dopis i općenito papirnati način poslovnog komuniciranja. *Kao što i sami znate, postoji razlika između usmenog i pisanog načina komuniciranja. Prilikom usmenog komuniciranja, kada imate osobu pred sobom, puno je jednostavnije nešto objasniti ili prenijeti neku poruku. Možete izgovoriti puno riječi, ponuditi dodatna objašnjenja ako je nešto ostalo nejasno ili odgovoriti na sugovornikova pitanja. Osim toga, prilikom usmenog komuniciranja, prisutna je i neverbalna komunikacija, odnosno vaš sugovornik može primijetiti govor tijela, ton glasa, reakcije, osmijeh ili negodovanje i slično. U pisanoj komunikaciji toga nema, odnosno takva vrsta komunikacije puno je kraća te mora biti jednoznačna, uljudna i konkretna. Svaka riječ i rečenica moraju biti dobro promišljene, a poruka mora biti vrlo jasna kako ne bi došlo do nesporazuma. Nadalje, u poslovnoj pisanoj komunikaciji treba biti gramatički i pravopisno točan, koristiti se formalnim izrazima, ne koristiti nekulturne riječi i izraze te se pobrinuti da je sadržaj poruke dobro strukturiran i jasan. Vrlo je važno zadržati profesionalan ton, čak i kada je sugovornik netko s kim ne želimo nastaviti suradnju.* Učenicima se naglašava kako je pisana komunikacija neizostavan dio poslovne komunikacije te je vrlo važno slijediti spomenute smjernice.

Voditelj učenicima pomoću projektora (ili na pametnoj ploči) prikazuje osnovne komponente poslovnog dopisa (Prilog 1). Zatim učenici moraju u paru riješiti zadatak (Prilog 2). U kuverti dobivaju izrezane dijelove dopisa koje treba poredati pravilnim redoslijedom te zalijepiti na papir. Nakon što su sami složili sastavnice dopisa, voditelj im prikazuje točno rješenje (Prilog 3).

SREDIŠNJI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 25 min.)

3. Sastavljanje dopisa

Upute za voditelja: na temelju prethodnog zadatka, voditelj učenicima još jednom objašnjava pravilan redoslijed dijelova dopisa, kao i što se kojom sastavnicom obuhvaća. Zatim se učenici dijele u skupine od najviše 4 člana. Zadatak im je sastaviti dopis u kojem Muzeju čokolade u Zagrebu nude neki svoj proizvod ili uslugu. Najprije trebaju osmisliti koji bi to proizvod/usluga bila, a zatim sastaviti dopis po svim prethodno naučenim dijelovima. Prvo im se pokazuje primjer već sastavljenog dopisa kako bi uočili što sve treba sadržavati i na koji način treba razraditi sadržaj, odnosno koji je razlog obraćanja primatelju dopisa (Prilog 4.).

Nakon toga, svaka skupina sastavlja vlastiti dopis, a za to imaju 15 minuta. Po isteku vremena, svaka skupina prosljeđuje svoj dopis jednoj od ostalih skupina u razredu. Jedan od članova skupine ostalim članovima čita dopis, zajednički ga komentiraju te daju svoj osvrt skupini koja ga je sastavila. Na taj način svaka od skupina dobiva povratnu informaciju o svom dopisu, a po potrebi se uključuje i voditelj.

ZAVRŠNI DIO

Predviđeno trajanje aktivnosti: 5 min.

4. Evaluacija

Upute za voditelja: voditelj učenicima dijeli evaluacijske listiće.

Prilog 1.

Dijelovi dopisa:

1. zaglavlje – tko šalje dopis (ime, prezime, adresa, kontakt),
2. adresa primatelja – kome je dopis upućen,
3. predmet – tema dopisa,
4. sadržaj – razlog obraćanja primatelju,
5. pozdrav – način na koji se pozdravlja primatelja,
6. potpis.

Prilog 2. Zadatak

Zadatak:

U kuverti su izrezani oblačići, odnosno različiti dijelovi poslovnog dopisa. Od ponuđenih dijelova sastavite dopis na način da ih zalijepite na papir pravilnim redoslijedom. Može vam pomoći pametna ploča na kojoj vam je učitelj/ica prikazao/la navedene dijelove.

PREDMET: Poziv za suradnju

Muzej čokolade Zagreb
Varšavska ulica 5
10000 Zagreb
Hrvatska

Srdačan pozdrav, / S poštovanjem,

Ime i prezime
Potpis

Poštovani,

- 1) kratko predstaviti sebe i svoju tvrtku,
- 2) prezentirati svoju ponudu (proizvod/uslugu),
- 3) iskazati interes za buduću suradnju.

Marija Marić
Trg Marka Marulića 55
51000 Rijeka
Hrvatska
e-mail: marija.maric@gmail.com
mob: 099/999-0999

12. prosinca 2023.

Prilog 3. - Točno rješenje zadatka

Marija Marić
Trg Marka Marulića 55
51000 Rijeka
Hrvatska
e-mail: marija.maric@gmail.com
mob: 099/999-0999

12. prosinca 2023.

Muzej čokolade Zagreb
Varšavska ulica 5
10000 Zagreb
Hrvatska

PREDMET: Poziv za suradnju

Srdačan pozdrav, / S poštovanjem,

Poštovani,

1. ukratko predstaviti sebe i svoju tvrtku,
2. prezentirati svoju ponudu (proizvod/uslugu)
3. iskazati interes za buduću suradnju

Ime i prezime

Potpis

Prilog 4. – Primjer dopisa

Karlo Karlić
Cvjetna ulica 85
44000 Sisak
Hrvatska
e-mail: karlo.karlic@gmail.com
mob: 091/111-0011

ToyBox trgovina igračaka
Medarska ulica 80
10000 Zagreb
Hrvatska

30. studenog 2023.

PREDMET: Poziv za suradnju

Poštovani,

Moje je ime Karlo Karlić i direktor sam tvrtke Kad se male ruke slože d.o.o. iz Zagreba. Zadovoljstvo mi je ovim putem predstaviti Vam svoju tvrtku i nov, zanimljiv proizvod.

Kad se male ruke slože d.o.o. obiteljska je tvrtka koja se već nekoliko godina bavi proizvodnjom dječjih igračaka, a specijalizirani smo za izradu društvenih igara. Usko surađujemo s osnovnim školama i dječjim vrtićima u lokalnoj zajednici. U sklopu te suradnje, učenici jedne osnovne škole osmislili su ideju za vrlo zanimljivu i kreativnu društvenu igru kojom se potiče logičko i kritičko promišljanje, kao i suradnja i timski rad. Naš je tim ovu ideju proveo u djelo te proizveo navedenu društvenu igru. Prilikom proizvodnje, korišteni su potpuno prirodni materijali, pa je tako igra izrađena od kartona, drveta i 100 % prirodne gume.

Ovim Vam se putem obraćam u svrhu ostvarivanja buduće suradnje. S obzirom na to da u svom dućanu prodajete igračke proizvedene od prirodnih i sigurnih materijala te Vam je važan pozitivan utjecaj na okoliš i na zajednicu, smatramo Vas idealnim partnerom za suradnju u smislu prodaje naše nove društvene igre.

Stojimo Vam na raspolaganju za detaljnije informacije o našem proizvodu i veselimo se ostvarivanju uspješne suradnje.

S poštovanjem,

Karlo Karlić

---

4. ZDRAVOLED

Cilj: cilj radionice jest upoznati učenike s proizvodnim procesom i njegovim utjecajem na održivi razvoj te osvijestiti postojanje i utjecaj oglašavanja proizvoda u svrhu uspješnije prodaje.

Ishodi učenja:

- opisuje vjerojatnost događaja,
- likovnim i vizualnim izražavanjem tumači različite sadržaje,
- razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom,
- piše tekstove prema jednostavnoj strukturi,
- govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom.

ISHODI MEĐUPREDMETNIH TEMA:

- primjenjuje inovativna i kreativna rješenja,
- razvija poduzetničku ideju od koncepta do njezina ostvarenja,
- planira i upravlja aktivnostima,
- istražuje procese proizvodnje dobara, pružanja usluga i gospodarske djelatnosti u zajednici,
- slušajući savjete, odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka,
- identificira primjere dobrog odnosa prema drugim ljudima,
- razvija svoje potencijale.

Vrijeme trajanja: 5 školskih sati.

Metode rada: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda demonstracije, iskustveno učenje, učenje otkrivanjem, produkcijska metoda.

Oblici rada: frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama.

1. ŠKOLSKI SAT (Predviđeno trajanje aktivnosti: 45 min.)

Učitelj/ica učenicima čita zanimljivosti o sladoledu.

ZANIMLJIVOSTI O SLADOLEDU:

1. Novi je Zeland prva zemlja po konzumaciji sladoleda u svijetu. Slijede ga SAD, Australija, Finska i Švedska.
2. Najviši sladoled na svijetu sastojao se od devet kuglica, a proizveden je u Italiji.
3. Većina vanilije koja se koristi pri pripremi sladoleda proizvede se na Madagaskaru i u Indoneziji.
4. Najpopularniji je preljev za sladolede čokoladni sirup.
5. Vanilija je najpopularniji okus sladoleda na svijetu.
6. Osamdeset sedam posto Amerikanaca u svakom trenutku u vlastitom frižideru ima sladoled.
7. Ben Cohen, suosnivač brenda Ben & Jerry's, nema osjetila mirisa i okusa, a upravo je to razlog zbog kojeg u svoje sladolede dodaju velike količine voća – kako bi se osjetila tekstura.
8. Svi zaposlenici Ben & Jerry'sa svaki dan imaju pravo pojesti tri kugle sladoleda.
9. Korneti su popularizirani u SAD-u, na sajmu u St. Louisu 1904. godine kada je jedan proizvođač sladoleda ostao bez čaša te je zamolio svog susjeda, proizvođača vafle, da mu posudi svoje vafle kako bi imao u što stavljati sladoled.

10. Popularni glumac Rupert Grint želio je biti sladoledar. Prvi zarađeni novac od filmova o Harryju Potteru uložio je u sladoledarski kamion.
11. Kušači sladoleda pri kušanju koriste zlatne žlice kako bi se izbjegao i najmanji utjecaj drugih materijala na okus.
12. Svaki Amerikanac godišnje pojede prosječno 48 kugli sladoleda.
13. Jedna krava dnevno daje dovoljno mlijeka za proizvodnju dvaju galona sladoleda, što je 730 galona godišnje.
14. Za proizvodnju jednog galona sladoleda potrebna su tri galona mlijeka.
15. Kako bi se polizala jedna kuglica sladoleda, potrebno je 50 lizova.
16. Najpopularniji je dan za prodaju sladoleda nedjelja.
17. Industrijska je proizvodnja omiljene slastice započela u Bostonu 1851. godine.
18. Europa za poznavanje sladoleda može zahvaliti Marku Polu koji ga je u 13. stoljeću donio s jednog od svojih putovanja.
19. Istraživači su otkrili kako se prodaja sladoleda uvijek povećava u vrijeme recesije i rata.
20. Prvi je kornet izradio Italo Marchiony u New Yorku.
21. Smrzavanje mozga osjećaj je koji imamo kada led dodirne najvišu točku nepca uzrokujući širenje krvnih žila.
22. Sladoled koji vidite na televizijskim reklamama vjerojatno je zapravo pire krumpir. Koristi se jer izgleda poput sladoleda, a puno ga je jednostavnije oblikovati.
23. Prvi poznati recept za sladoled pronađen je u recepturi Anne Fanshawe iz 1665. godine.
24. Tijekom kolonizacije, najpopularniji su okusi sladoleda u SAD-u bili parmezan, kamenice i šparoge.
25. Kraj Drugog svjetskog rata proslavio se jedenjem sladoleda.
26. Jedna kugla sladoleda od vanilije sadrži 273 kalorije.
27. U Kanadi se više sladoleda prodaje u zimskim nego u ljetnim mjesecima.
28. Aleksandar Veliki volio je lizati led posut medom.
29. Najvažniji su sastojci sladoleda mlijeko, šećer i zrak. Bez miješanja zraka, sladoled bi bio tvrd poput leda.
30. U svijetu se godišnje pojede 15 bilijuna litara sladoleda.
31. Sladoled je, kako navodi NASA, jedna od tri stvari koje su astronautima najviše nedostajale u svemiru. Zatim slijede pizza i gazirana pića.

Učitelj/ica učenicima najavljuje projekt „ZDRAVOLED“.

U ovom ćemo projektu istražiti koje okuse sladoleda učenici naših paralelnih razreda najviše vole.

Prema rezultatima ankete, izabrat ćemo koji ćemo okus sladoleda napraviti.

Osmislit ćemo pakiranje sladoleda.

Napravit ćemo plakat i letke te ih u odabrano vrijeme tijekom školskog dana podijeliti po školi.

Razmislit ćemo i odrediti koje bi mjesto u školskom prostoru bilo najpogodnije za prodaju sladoleda.

Zaključno, ovim ćemo projektom proći sve etape poslovanja te poduzetničku ideju razvijati od koncepta do njezina ostvarenja.

1. ZADATAK: ANKETA

Svaki učenik dobiva listić s anketom te ispituje ostale učenike o omiljenom okusu sladoleda.

Učenici se mogu podijeliti u grupe i tako provesti anketu u razredima vršnjaka unutar škole.

Učenici izlažu dobivene rezultate. Učiteljica pojašnjava da se na takav način istražuje tržište.

Prema dobivenim rezultatima, učenici promišljaju koje bi sladolede potrošači najviše kupovali, odnosno koji bi se najviše prodavali u školi.

Učenici sastavljaju četiri okusa sladoleda koja će prodavati. Zadatak je da također osmisle jedan okus kao posebnost njihove proizvodnje.

2. ZADATAK: TROŠKOVNIK

Učenici razmišljaju i slažu troškovnik. Što je sve potrebno za pripremu sladoleda?

ZDRAVI SLADOLED:

ČOKOLADNI SLADOLED:

SLADOLED BEZ ŠEĆERA:

SLADOLED NAŠE PROIZVODNJE:

Voće, mlijeko, slatko vrhnje, šećer, med.

Učenici istražuju koje su cijene potrebnih namirnica.

Učenici razmišljaju o količini sladoleda koja bi se prodala unutar sat vremena.

2. ŠKOLSKI SAT (Predviđeno trajanje aktivnosti: 45 min.)

3. ZADATAK: REKLAMA

Učiteljica objašnjava učenicima važnost reklamiranja proizvoda.

Učenici unutar skupina osmišljavaju:

- 1) LOGO sladoleda,
- 2) LETKE za podjelu,
- 3) ŠTAND za prodaju sladoleda,
- 4) RADIO REKLAMU.

3. ŠKOLSKI SAT (Predviđeno trajanje aktivnosti: 45 min.)

4. ZADATAK: PRAVLJENJE SLADOLEDA

Učenici sladoled mogu napraviti u učionici jer se jedan okus sladoleda može proizvesti od samo dva sastojka.

Optimalno je sladoled raspodijeliti u male posude (čaše, kutijice).

Sladolede je potrebno zamrznuti u školskoj kuhinji.

4. ŠKOLSKI SAT (Predviđeno trajanje aktivnosti: 45 min.)

5. ZADATAK: PRODAJA SLADOLEDA

Učenici razmišljaju koje bi mjesto bilo najpogodnije za što uspješniju prodaju sladoleda.

Učenici određuju cijenu sladoleda.

Zbog ledenice, ostvarenu prodaju sladoleda moguće je organizirati u školskoj kuhinji (Sladoledarnica škole).

Podjela zadataka tijekom prodaje:

- 1) dijeljenje letaka; usmjeravanje kupaca na mjesto prodaje,
- 2) posluživanje sladoleda,
- 3) prodaja sladoleda, razmjena novca,
- 4) bilježenje okusa koji su se najviše prodali unutar 15/30/60 minuta.

5. ŠKOLSKI SAT (Predviđeno trajanje aktivnosti: 45 min.)

EVALUACIJA

- Što vam je bilo najizazovnije?
- Je li kupnja sladoleda odrazila i potvrdila rezultate provedene ankete?
- Što mislite, koliko je radio reklama doprinijela prodaji sladoleda?
- Kako vam je bilo dijeliti letke te uvjeravati kupce da probaju i kupe vaš sladoled?
- Kolika je zarada u odnosu na količinu uložених namirnica?
- Možete li se zamisliti u ulozi voditelja jednog pogona, odnosno tvrtke?
- Što biste sada promijenili, a mislite da bi poboljšalo prodaju sladoleda?

Napomena: projekt je moguće napraviti s različitim namirnicama, na primjer:

- 1) božićni kolači,
- 2) sendvič – najbolja i najzdravija školska užina,
- 3) voćni sokovi – osvježanje tijekom učenja.

5. BAKINA ŠKRINJICA

Cilj: upoznati učenike s pojmom poduzetništva, osvijestiti vrijednost predmeta iz prošlosti te im dati novu vrijednost upotrebljavajući ih na nov i drugačiji način, potaknuti maštu i kreativnost u izradi predmeta od prirodnih materijala, osvijestiti put od ideje do konačnog proizvoda koji se može prodati, usvojiti vještine heklanja prstima (samo najjednostavnija osnova izrade tzv. lančića), razviti poduzetnički duh, organizacijske sposobnosti, sposobnost timskog rada i komunikacijske vještine, stvoriti kreativna rješenja, razviti upornost i pozitivan odnos prema radu.

Ishodi učenja: nakon radionice, učenici će razumjeti pojam poduzetništva, osvijestiti način na koji i oni sami mogu biti poduzetnici, izraditi predmete (ukrase) kojima mogu ukasiti bor za Božić ili grančicu za Uskrs, prezentirati i prodati proizvod, planirati što s novcem koji zarade.

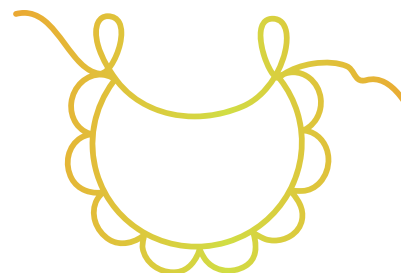
Predviđeno trajanje radionice: 3 školska sata.

Materijali potrebni za sat: kartonske kutije (škrinjice), vuna, juta, konac za vez, tkanine na kojima se radi vez, heklani tabletići, heklane kape, šal, heklane rukavice, anđeo od vune, ukrasna traka, papir za ispisivanje, pribor za pisanje, škarice, ljepilo. (Ako je riječ o Valentinovu, Fašniku ili Uskrsu potrebno je uvrstiti i druge materijale.)

Metode poučavanja: razgovor, izlaganje, pisanje, rad s konkretnim materijalima, demonstracija.

UVODNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 15 min.)

- Igra asocijacija: „u dvije minute napisati na papir sve što vam pada na pamet kad kažem ‘poduzetnik!’“
- Čitanje riječi koje su napisali i razgovor.
- „Imate li ideju o tome tko je poduzetnik?“
- „Biste li vi željeli biti poduzetnici?“
- „Idemo vidjeti kako to možemo ostvariti!“

SREDIŠNJI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 90 min.)

Izvaditi iz škrinjice neke materijale kojima su se služili naši predci u prošlosti: juta, vuna, konac za vez i heklanje, tkanine na kojima se vezlo, heklani tabletići, slike narodnih nošnji... (prilagoditi predmete prigodi za koju se pripremaju).

- „Što možemo učiniti s tim materijalima kako bismo dobili neki predmet koji bi bio koristan nama, a i drugima?“
- Ili „kako nam ovi materijali mogu poslužiti da napravimo neki predmet kojim ćemo ukasiti dom za Božić (Uskrs) ili ga darovati nekome?“ (Ako je tko dobio kakvu ideju, može pokazati.)
- „Možemo li drugima ponuditi izrađene predmete i pritom zaraditi?“
- „Na koji biste način zainteresirali druge ljude za svoje proizvode?“
- „Što možete učiniti kako biste drugima pokazali svoje proizvode?“

ZAVRŠNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 15 min.)

1. POTRAGA ZA BLAGOM

U četiri kutijice (škrinjice) izrađene od papira staviti po jedan heklani predmet, npr. kapu, šal, anđela, tabletić, rukavice ili papuče, kao i staviti listić sa zadacima.

- „Što ste pronašli u škrinjici?“
- „Koja je svrha tog predmeta?“
- „Prema vašoj procjeni, koliko košta jedan takav predmet?“

Ako uzmu u obzir da klupko vune košta 2 eura, da je potrebno umijeće pletenja (heklanja), te vrijeme za izradu predmeta, neka pokušaju izračunati cijenu predmeta.

2. OTKRIVAM BLAGO U SEBI

Potaknuti učenike da iznesu svoju ideju. Svaka skupina smišlja i oblikuje svoju ideju u konačan proizvod koji mogu ponuditi drugima (uzevši u obzir materijale iz škrinjice, učenici osmišljavaju svoju ideju).

3. ONO ŠTO SMO OTKRILI U SEBI, PREDSTAVLJAMO DRUGIMA.

Planiramo prigodni sajam:

- božićna priča,
- zaljubljeni sajam,
- sajam pod maskama,
- radost Uskrsa,
- Dan škole.

Izrada plana:

- kako predstaviti proizvod drugima,
- zašto bi drugima bio zanimljiv baš njihov proizvod,
- mjesto održavanja sajma,
- određivanje cijene proizvoda.

4. IZRADA PLAKATA (reklamiranje proizvoda i poziv drugima da posjete sajam)

5. SAJAM: prvi sajam mogu organizirati kao igru, u razredu u kojem bi svaka skupina imala svoj štand s proizvodima te bi kupovali i prodavali koristeći „novčanice“ koje su sami izradili od papira.

ŠTO S OTKRIVENIM BLAGOM? (Isplanirati kako potrošiti zarađeni novac.)

Napomene: učenici rade u skupinama. Učenici trebaju predstaviti svoje rezultate. Učenicima je potrebno pokazati kako pletiti (heklati) prstima ili kako od vune izraditi anđela.

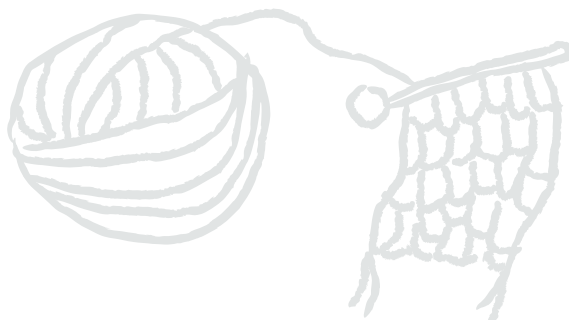

Evaluacijski listić

- Kako su se osjećali na satu?
- Što im se najviše svidjelo?
- Ako su dobili kakav poticaj (ideju) tijekom sata, neka je navedu.

Preuzeto: <https://www.pinterest.com/> (24. listopada 2023.)

6. POTRAGA ZA DARKOM

- Cilj:**
- poticanje stvaralaštva i razvoj kreativnog i kritičkog mišljenja te logičkog zaključivanja u rješavanju problema,
  - razvijanje organizacijskih i upravljačkih sposobnosti, sposobnosti rješavanja problema, timskog rada, vođenja, upornosti, pozitivnog odnosa prema radu i radnih navika,
  - razvijanje pozitivne slike o sebi.

- Ishodi:**
- primjenjuje inovativna i kreativna rješenja,
  - snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi,
  - planira i upravlja aktivnostima,
  - snalazi se u situacijama koje iziskuju povezivanje općeg znanja i logičko zaključivanje,
  - kretanjem u prostoru zapaža i pronalazi rješenja iz različitih okolinskih izvora informacija,
  - uspoređuje posljedice i utjecaj (ne)preciznosti, koncentracije i suradništva pri rješavanju vremenski ograničenih zadataka.

Vrijeme trajanja: 2 školska sata (neke od aktivnosti mogu se izostaviti kako bi se trajanje smanjilo na 1 školski sat).

Metode rada: igra, praktični rad, metoda demonstracije, metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, iskustveno učenje.

Oblici rada: rad u skupinama / u paru, frontalni rad.

Artikulacija pedagoške radionice:

UVODNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 10 min.)

Učenici trebaju pronaći bombon/čokoladicu/papirić određene boje koji su skriveni u učionici. Na taj se način podijele u 2 ili 3 grupe, npr. plavi, crveni i žuti tim (3 – 4 učenika po skupini, učenici koji pronađu istu boju pripadaju jednoj skupini).

Potrebni materijali: - bomboni/krugovi raznih boja,
- Prilog 1.

SREDIŠNJI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 60 min.)

Voditelj podijeli svakoj grupi **flomaster/laser i naizgled prazan papirić s tajnim tragom**, tj. lokacijom na kojoj se nalazi njihova prva omotnica (voditelj ranije na papirić nevidljivim flomasterom napiše lokaciju prve omotnice, npr. ispod klupe, na ormaru i sl. Tajnu šifru učenici otkrivaju prelazeći drugim flomasterom ili laserom). *Voditelj može izostaviti ovaj korak i odmah dati omotnice grupama.*

Voditelj pokreće štopericu (<https://www.online-stopwatch.com/dynamite-timer/full-screen/>). Učenici imaju 60 minuta da spase gospodina DARKA.

Kada svaka grupa pronađe/dobije svoju **prvu omotnicu**, voditelj im daje uputu. U svakoj se omotnici nalaze dijelovi dviju slagalica (Prilog 2.). Zadatak je složiti obje slagalice i otkriti koga one predstavljaju. *Učenici se smiju služiti mobilnim uređajem / tabletom za pretraživanje informacija.* Nakon što su otkrili tko je poduzetnik sa slagalica, voditelju javljaju šifru (*broj slova imena osobe sa slagalice*). Voditelj upućuju učenike da je njihov sljedeći zadatak skriven u učionici u omotnici njihove boje na kojoj je napisana šifra koju su upravo otkrili.

Učenici traže **omotnicu sa sljedećim zadatkom** (Prilog 3.).

Trebaju osmisliti tri nove funkcije zadanog predmeta. Pokazuju svoja idejna rješenja voditelju, a zatim traže sljedeću omotnicu s otkrivenom šifrom (*šifra je zbroj rednih brojeva slova abecede koja tvore naziv zadanog predmeta: A – 1, B – 2 itd.*).

Kada su pronašli **sljedeću omotnicu** (Prilog 4. i karte), učenici trebaju složiti što viši i uži dvorac od karata. Pokazuju i objašnjavaju idejno rješenje voditelju koji im daje karticu sa zadatkom koji je ujedno trag za sljedeću omotnicu.

Učenici rješavaju **zagonetno pitanje** koje im otkriva šifru za sljedeću omotnicu (Prilog 5.).

U **sljedećoj omotnici** učenici nalaze crvenu, plavu i žutu temperu, kist, papir i predložak sa zadatkom. Njihov je zadatak izmiješati boje kako bi dobili zelenu boju s predloška (Prilog 6.).

Kada postignu zadani ton zelene boje, pokazuju je voditelju i otkrivaju šifru.

Traže sljedeću omotnicu svoje boje s otkrivenom šifrom.

U sljedećoj, **posljednjoj omotnici** (Prilog 7., okvir i dijelovi), učenici trebaju složiti dijelove unutar okvira. Kada ih uspješno slože, otkrivaju zadanu šifru koja je ujedno i posljednji trag koji im je potreban kako bi spasili gospodina DARka.

Samo najbrži tim dolazi do posljednjeg zadatka i spašava gospodina DARka. Otključavši dokument, učenici su pobijedili! Nagradu (npr. slatkiše) voditelj prije radionice stavlja na ormar u košari ili kutiji.

- Potrebni materijali:
- flomasteri za tajno pismo i laser za čitanje,
  - Prilog 2.,
  - Prilog 3.,
  - Prilog 4.,
  - Prilog 4.,
  - igraće karte za svaku grupu,
  - Prilog 5.,
  - Prilog 6.,
  - crvena, plava i žuta tempera, kist, tvrdi papir za miješanje boje za svaku grupu,
  - Prilog 7.,
  - plastificirani okvir i dijelovi (tangram),
  - Prilog 8.,
  - računalo,
  - nagradni slatkiši.

ZAVRŠNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 20 min.)

+Voditelj se obraća učenicima: „Bili ste brži od gospodina i gospođe Horvat i spasili ste DARka! Što se dalje dogodilo? Je li uspio izumiti mrkvobrusilicu? Kako? Pokušajte osmisliti završetak ove priče.“

Rasprava i analiza zadataka s učenicima o tome što su sve naučili i što im se najviše sviđelo ili nije sviđelo. *Voditelj usmjerava učenike konačnim zaključcima da je za svaki uspjeh potrebno puno pokušaja, da su greške dio puta učenja i da zahvaljujući greškama i neuspjelim pokušajima napredujemo, a ne nazadujemo te da treba biti uporan i nastaviti pokušavati. Također zaključuju da je timski rad važan.*

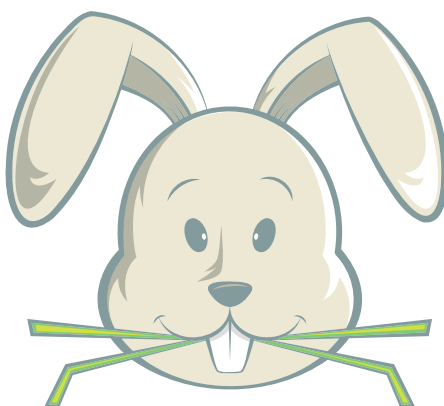
Učenici ispunjavaju **evaluacijski listić** (Prilog 9.).

PRILOZI

Prilog 1.

BRZOJAV

Draga djeco,
imam važnu vijest i alarmantan zadatak za vas!

Ne znam jeste li znali da zečji zubi neprekidno rastu tijekom života pa su tako kućni zečevi često kod zubara jer zube ne bruse sami u prirodi. Moja prijateljica zečica Marica bila je nedavno kod Zubić Vilka koji je ustanovio da joj gornji zubi narastu oko 2 mm, a donji oko 2,4 mm tjedno.

Zec DARko je, kao pravi poduzetnik, baš zato odlučio izumiti mrkvobrusilicu kojom će moći sami brusiti zube kod kuće. Danima i noćima radio je na svom izumu, a nedostajala mu je jedna mrkva.

Tako je jednog kišovitog popodneva u vrtu gospodina Horvata radio na svom izumu, bruseći zube tako što je grickao mrkvu. Međutim, gospodin Horvat zapazio ga je i razbjesnio se. Vidjevši to, sletjela sam na prozorsku dasku i prislušivala razgovor gospodina i gospođe Horvat. Skovali su plan da ulove DARka i sebi omaste brk zečjim gulašom!

Brzo sam odletjela do DARka i rekla mu da pobjegne!

SAMO GA VI MOŽETE SPASITI.

**No, pazite, putem su postavljene brojne zamke i zagonetke.
Tko će ih prvi riješiti – gospodin i gospođa Horvat ili vi?**

Imate 1 sunčan sat da spasite DARka, sretno!

Sova Sović

Prilog 2. - Slagalice

1. ZADATAK

Dok je bježao, DARko je sreo mnoge svoje prijatelje, poznate poduzetnike. Složite slagalice i otkrijte koga je sreo i tko mu je pomogao (*možete se koristiti mobilnim uređajem za pretraživanje*).

Rješenje: broj slova IMENA osobe sa slagalice.

Uputa za voditelja: listić sa zadatkom ide u svaku omotnicu. Slagalice je potrebno ispisati u boji na papiru A3 ili A4 veličine, plastificirati i izrezati u 10 dijelova. U omotnicu staviti uparene dijelove slagalica (fotografija i životopis).

1. grupa – **CRVENA OMOTNICA**

Preuzeto: <https://shorturl.at/pvxD1> (28. listopada 2023.)

Tijekom svog života, bio sam jedan od najutjecajnijih ljudi u svijetu računalne industrije. Dizajner sam tvrtke Apple, a neki od najpoznatijih proizvoda u čijem sam razvijanju sudjelovao su iPhone, iPad, iPod i Mac. Umjesto da izmišljam nove, **posvetio sam se preradi već izumljenih uređaja i tehnologija kako bih pojednostavio njihovo korištenje**. Tako sam sve funkcije izumljenih pametnih telefona i uređaja stavio u jedan uređaj – **iPhone!**
Moji izumi učinili su me milijarderom!

TKO SAM JA?

RJEŠENJE: Steve Jobs – 5

2. grupa – PLAVA OMOTNICA

Preuzeto: <https://shorturl.at/pINT6> (28. listopada 2023.)

Ja sam hrvatski inovator i poduzetnik. Počeo sam sa svojim izumima još u srednjoj školi. Patentirao sam **iGlove** koji služi kao zamjena za **tipkovnicu** i **miš**, a kasnije sustav za uklanjanje mrtvog kuta u automobilima. U dobi od 21 godine osnovao sam svoju tvrtku. Želio sam ostvariti svoj san i **proizvesti najsnažniji i najbrži automobil na svijetu**. U Hrvatskoj automobilska industrija do tog trenutka nije postojala, a danas brojni svjetski proizvođači automobila pronalaze rješenja svojih problema kod nas. Moj **električni sportski automobil Nevera** oborio je Guinnessov rekord kao najbrži auto koji ide unazad!

TKO SAM JA?

RJEŠENJE: Mate Rimac – 4

3. grupa – ŽUTA OMOTNICA

Preuzeto: <https://rb.gy/sz5x9> i <https://shorturl.at/IJPRX>

Ja sam legendarna dizajnerica. **Svojim sam rukama i vizijama stvorila modno carstvo.** Imala sam tužno djetinjstvo. Odrasla sam u samostanu gdje sam naučila šivati. Svoj prvi salon otvorila sam 1910. godine u Parizu i u početku sam prodavala samo šešire. Tada sam od stare majice dizajnirala jednostavnu haljinu koja je oduševila mnoge dame pa sam uz šešire počela prodavati slične pamučne tunike, hlače i prugaste majice inspirirane mornarima. Godine 1921. izumila sam svoj prvi parfem koji je i danas poznat kao **Chanel No. 5.**

TKO SAM JA?

RJEŠENJE: **Coco Chanel – 4**

Prilog 3. NOVA FUNKCIJA ZADANOM PREDMETU

CRVENA OMOTNICA – broj 5

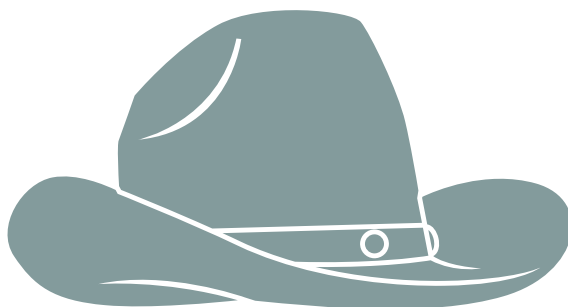
ZADATAK 2.

Bravo, uspješno ste otkrili da je DARko putem sreo Stevea Jobsa, no sreo je i svoju prijateljicu **Coco Chanel**. Ona je započela svoju karijeru izradom šešira, a kasnije je postala prava modna ikona. Danas je još uvijek poznat njezin parfem **Chanel No. 5**.

Coco je DARku dala jedan šešir i zadala mu zadatak.

Šešir se koristi uglavnom kao modni dodatak ili zaštita od sunca...

● **SMISLITE NOVU FUNKCIJU ŠEŠIRA!** ●

**ZA ŠTO BI SE JOŠ MOGAO KORISTITI ŠEŠIR,
A SADA SE NE KORISTI U TE SVRHE?**

Recite ideje voditelju.

Šifra je zbroj rednih brojeva slova abecede koja tvore naziv zadanog predmeta (A – 1, B – 2 itd.)

PLAVA OMOTNICA – broj 5

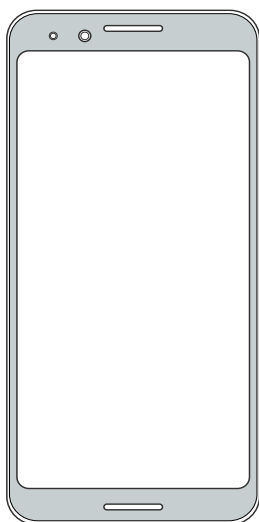
ZADATAK 2.

Bravo, uspješno ste otkrili da je DARko putem sreo svog prijatelja Matu Rimca, no kasnije je sreo i prijatelja Stevea Jobsa. On je slavni izumitelj iPhonea, prepoznatljivog simbola jabuke.

Steve je DARku dao mobitel te mu zadao zadatak

Mobitel koristimo za razgovore, slanje poruka, pretraživanje interneta, plaćanje parkinga, igrice, slušanje glazbe, fotografiranje...

● **SMISLITE NOVU FUNKCIJU MOBITELA!** ●

**ZA ŠTO BI SE JOŠ MOGAO KORISTITI MOBITEL,
A SADA SE NE KORISTI U TE SVRHE?**

Recite ideje voditelju.

Šifra je zbroj rednih brojeva slova abecede koja tvore naziv zadanog predmeta (A – 1, B – 2 itd.)

ŽUTA OMOTNICA – broj 5

ZADATAK 2.

Bravo, uspješno ste otkrili da je DARko putem sreo Coco Chanel, no sreo je još jednog svog prijatelja - **Matu Rimca**. On mu je ispričao da je izumio najbrži električni automobil na svijetu, no njegov prvi izum bila je **iGlove** - rukavica koja ima funkciju da zamijeni tipkovnicu i miš tijekom rada na računalu, i to kad je bio srednjoškolac!

Mate je DARku dao običnu rukavicu i zadao mu zadatak.

Rukavicu koristimo kao zaštitu od hladnoće, zaštitu ruke tijekom čišćenja, da ne ostavljamo otiske prstiju, kao zaštitu od prijenosa bakterija u medicini itd....

- SMISLITE NOVU FUNKCIJU RUKAVICE! ●

**ZA ŠTO BI SE JOŠ MOGLA KORISTITI RUKAVICA,
A SADA SE NE KORISTI U TE SVRHE?**

Recite ideje voditelju.

Šifra je zbroj rednih brojeva slova abecede koja tvore naziv zadanog predmeta (A – 1, B – 2 itd.)

Rješenja šifri za 2. zadatak:

CRVENA GRUPA: šešir $25 + 9 + 25 + 13 + 23 = 95$

PLAVA GRUPA: mobitel $18 + 21 + 2 + 13 + 26 + 9 + 16 = 105$

ŽUTA GRUPA: rukavica $23 + 27 + 15 + 1 + 28 + 13 + 3 + 1 = 111$

1.	A
2.	B
3.	C
4.	Č
5.	Ć
6.	D
7.	DŽ
8.	Đ
9.	E
10.	F
11.	G
12.	H
13.	I
14.	J
15.	K
16.	L
17.	LJ
18.	M
19.	N
20.	NJ
21.	O
22.	P
23.	R
24.	S
25.	Š
26.	T
27.	U
28.	V
29.	Z
30.	Ž

Prilog 4. PODUZETNO PRONALAZENJE RJEŠENJA

CRVENA OMOTNICA:

broj 95

PLAVA OMOTNICA:

broj 105

ŽUTA OMOTNICA:

broj 111

ZADATAK 3.

Dan je bio vrlo kišovit. Kako se ne bi prehladio, DARko se trebao pobrinuti za svoje sklonište. Pronašao je stare igraće karte od kojih je odlučio napraviti dvorac.

POMOZITE DARku I OD KARATA SAGRADITE NJEGOV DVORAC.

DVORAC TREBA BITI ŠTO VIŠI KAKO BI SE ZAŠTITIO OD POPLAVE I ŠTO UŽI!

- Kada sagradite dvorac, pokažite voditelju koji će vam dati sljedeći trag!

Prilog 5. UPUTA ZA SLJEDEĆI TRAG

Napomena: voditelj daje učenicima sljedeći zadatak nakon uspješno složenog dvorca.

Vani je sve hladnije i temperatura zraka sve je niža...
Zec DARko strahuje da će se potok zalediti i da će biti žedan.

**KOLIKA TREBA BITI VANJSKA TEMPERATURA U
STUPNJEVIMA °C DA SE TO DOGODI?**

-
- Recite odgovor voditelju, a zatim potražite omotnicu svoje boje s tom šifrom.
Sretno!

► Šifra: 0

Prilog 6. POKUŠAJIMA I POGREŠKAMA DO RJEŠENJA

CRVENA, PLAVA I ŽUTA OMOTNICA – broj 0

4. ZADATAK

DARko je putem sreće skakavca koji mu je otkrio svoju taktiku zaštite od neprijatelja – **mimikriju** (mimikrija je zaštitno prilagođavanje životinja i biljaka bojom i izgledom okolišu).

Odlučio je obojati svoj dvorac u zeleno kako bi bio što manje primjetan neprijateljima! Međutim, pronašao je samo žutu, crvenu i plavu boju.

POMOZITE MU DA IZMIJEŠA SLJEDEĆI TON BOJE:

● Šifra sljedeće omotnice:

BROJ SLOVA U NAZIVU BOJE KOJA NASTANE MIJEŠANJEM CRVENE I ŽUTE.

Rješenje:

► Šifra: 10 (narančasta)

*Hrvatski jezični portal (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>).

Prilog 7. POKUŠAJIMA I POGREŠKAMA DO RJEŠENJA

CRVENA, PLAVA I ŽUTA OMOTNICA – broj 10

5. ZADATAK

DARko je putem pronašao dijelove i okvir starog kreveta. Bio je to neobičan krevet, u obliku kvadrata. Dio po dio, odnio ih je u svoj dvorac i odlučio ponovno sastaviti krevet.

POMOZITE DARKU SLOŽITI DIJELOVE UNUTAR OKVIRA!

BRAVO,
JOŠ VAS SAMO JEDAN KORAK DIJELI DO SPAŠAVANJA DARKA!

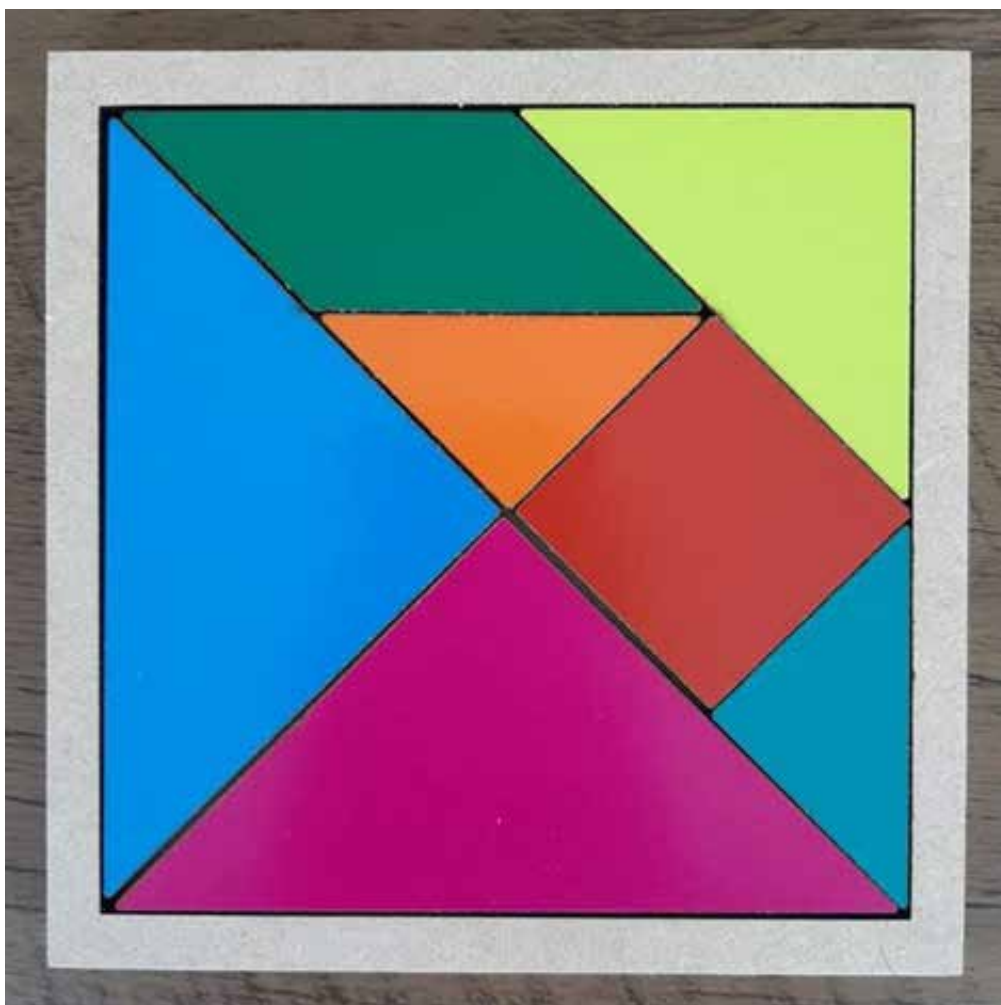
- Pronađite u učionici računalo. Na zaslonu (desktop) nalazi se dokument pod nazivom **POSljednji IZAZOV**.
OTVORITE GA POMOĆU ŠIFRE (upišite riječ)!

S R E T N O !

Šifra: BROJ DIJELOVA NA KOJE JE DASKA BILA IZREZANA.

▶ Šifra: SEDAM

Uputa za voditelja: ispisati u boji na tvrdem papiru i/ili plastificirati. Izrezati okvir i unutrašnje dijelove. Učenicima se u omotnicu stave okvir i dijelovi koje zatim trebaju složiti unutar tog okvira.

Prilog 8. Spremiti na računalo kao Word dokument zaštićen šifrom: SEDAM

BRAVO!!!!

Spasili ste DARka i pobjegli gospodinu i gospođi Horvat!

Zahvaljujući vašoj upornosti, DARko je spasio „živu glavu“ i može nastaviti sa svojim patentom – *mrkvobrusilicom*.

U znak zahvalnosti, ostavio vam je slatku nagradu na ormaru.

Prilog 9. Evaluacijski listić

KAKO SI SE OSJEĆAO/LA TIJEKOM RADIONICE?

1.

Super!
Bilo je baš zanimljivo i zabavno!

2.

Dobro.

3.

Loše i nemotivirano.

4.

Dosadno, skoro sam zaspao/la.

IV.

S NOVCEM NIJE LAKO, NAUČI ODGOVORNO KAKO

DARoviti
u f•kusu

Dobrodošli, dragi učitelji i nastavnici, u dio priručnika namijenjen financijskoj i ekonomskoj pismenosti nadarenih učenika u razrednoj nastavi. Ova riznica znanja nije samo klasičan priručnik, već snažan set alata za oblikovanje budućnosti mladih umova u području ekonomije. Zahvaljujući dinamičnom pristupu, usmjerenom na stvarni svijet, imat ćete priliku potaknuti kreativnost, razviti analitičke vještine i inspirirati nadarene učenike na putu prema dubljem razumijevanju ekonomske stvarnosti. Zajedno želimo oblikovati generacije koje razumiju ekonomske pojmove te ih osnažiti da oblikuju vlastiti ekonomski put.

Ciljevi koje želimo postići uključuju:

- **razumijevanje vrijednosti novca:** podučit ćemo učenike da različite novčane jedinice predstavljaju vrijednost i kako se one koriste u svakodnevnim aktivnostima.
- **štednju:** poticati ćemo učenike na štednju, postavljanje ciljeva za koje žele štedjeti te razumijevanje kako štednja doprinosi ostvarivanju njihovih želja.
- **osnovne financijske pojmove:** upoznat ćemo učenike s osnovnim pojmovima poput proračuna, trošenja, prihoda i štednje.
- **razmjenu i trgovinu:** ohrabrivat ćemo učenike na igru koja uključuje razmjenu dobara ili usluga kako bi razumjeli osnovna ekonomska načela.
- **planiranje troškova:** podučit ćemo učenike kako planirati troškove za određene situacije, poput rođendanskih poklona ili školskih potrepština.
- **povezivanje radnje s posljedicama:** razvijat ćemo svijest o tome kako određene financijske odluke mogu imati posljedice, potičući odgovorno ponašanje.
- **kritičko razmišljanje o oglašavanju:** podučit ćemo ih kako prepoznati marketinške strategije i razumjeti razliku između potreba i želja.
- **timski rad:** poticati ćemo suradnju financijskim aktivnostima, poput zajedničke štednje za neki cilj.

Ovaj je priručnik putokaz za stvaranje poticajnog okruženja u vašem razredu. Osmišljen je kako bi podržavao vašu ulogu mentora, pružajući vam resurse za poticanje rasprava, vođenje radionica i poticanje učeničke radoznalosti. Vaša uloga nije samo predavačka, vi ste mentor koji potiče rast i razvoj. Uz pomoć ovog priručnika, imat ćete priliku obogatiti nastavu primjerima iz stvarnog života, edukativnim igrama i multidisciplinarnim pristupom. Zajedno ćemo graditi most između teorije ekonomije i stvarnog svijeta.

Vaša je uloga u oblikovanju budućnosti nadarenih učenika u području ekonomske pismenosti ključna. Pružit ćete im alate koji će im omogućiti da razviju kritičko razmišljanje, samostalnost u donošenju odluka i sposobnost analize složenih ekonomskih situacija. Uz suradnju, zajedno ćemo stvoriti učeničko iskustvo koje će premašiti klasične okvire učenja i potaknuti nadarene učenike da izgrade čvrste temelje za uspjeh u budućnosti.

Sanja Šarić, dipl. učiteljica

1. NOVČANE AVANTURE – PUTOVANJE OD KOVANICE DO KREDITNE KARTICE

Cilj: učenici će razumjeti razvoj i evoluciju novca, njegovu vrijednost te kako se koristi u suvremenom društvu.

Ishodi učenja:

1. komunikacija na materinskome jeziku,
2. financijska pismenost: djeca će naučiti osnove financijskog sustava, kako kovanice i novčanice funkcioniraju te kako se koristi kreditna kartica,
3. matematičke vještine: brojanje, računanje i procjena,
4. učiti kako učiti,
5. inicijativa i poduzetnost,
6. kulturna svijest i izražavanje.

Vrijeme trajanja: 1 školski sat.

Metode rada: rasprava, usmeno izlaganje, izlaganje, pisanje, rad s konkretnim materijalima.

Oblici rada: frontalni rad, individualni rad, rad u skupini, rad u paru.

Nastavna sredstva: različite vrste kovanica i novčanica, igračke ili slike kreditnih i debitnih kartica, poster ili prezentacija s prikazom različitih načina plaćanja tijekom povijesti, listići za vježbu, ploča.

UVODNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 5 min.)

Postavljanje pitanja: „Što je novac? Za što koristimo novac?“ Kratka rasprava s učenicima. Djeca iznose svoje ideje i razmišljanja.

Najava sata i otkrivanje naslova na ploči.

SREDIŠNJI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 35 min.)

Povijest novca

Prikazivanje prezentacije ili kratkog videa o povijesti novca, različitim načinima plaćanja kroz povijest (razmjena, kovanice, novčanice, čekovi, kartice, digitalne valute).

Rasprava o tome kako se novac razvijao i mijenjao s vremenom.

Praktična aktivnost: proučavanje novca

Učenici u parovima dobivaju različite kovanice i novčanice. Zadatak je identificirati i razvrstati novac prema vrijednosti. Rasprava o različitim valutama iz različitih zemalja.

Kreditne i debitne kartice

Prikazivanje igračaka ili slika kartica koje se koriste kao suvremeni oblik novca.

Rasprava: „Zašto ljudi koriste kartice umjesto gotovine?“

Aktivnost: razvoj načina plaćanja (evaluacija)

Učenici, koristeći radni listić, povezuju svaku metodu plaćanja s njenim opisom.

Aktivnost: korištenje novca i kartica

Učenici stvaraju vlastitu „banku“ gdje mogu „kupiti“ i „prodati“ stvari koristeći igračke novca i kartica.

ZAVRŠNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 5 min.)

Pregled i sažetak onoga što su učenici naučili.

Prilika za postavljanje pitanja.

Prijedlog dodatnih aktivnosti ili domaćih zadaća:

- **Planiranje proslave:** učenici dobiju određeni iznos novca i trebaju isplanirati rođendansku proslavu unutar tog budžeta. To im pomaže shvatiti važnost planiranja i budžetiranja.
- **Virtualne igre s novcem:** mnoge online igre, kao što su „Piggy bank“ ili „Cash out“, pomažu djeci u razumijevanju osnovnih načela uz zabavu.
- **Slaži kusur:** učenici dobiju određeni iznos u novčanicama i kovanicama te trebaju složiti točan iznos koristeći što manje novčanica i kovanica.
- **Pogađanje cijena:** učenicima pokazujemo različite predmete iz kuće ili trgovine, a oni trebaju pogoditi njihovu cijenu. Zatim to uspoređujemo sa stvarnom cijenom.
- **Monopoli:** ova klasična igra podučava djecu o upravljanju novcem, kupovini nekretnina i plaćanju poreza.
- **Trgovina igračkama:** djeca koriste igračke kao proizvode, postavljaju cijene i prave se da su kupci i prodavači. Ova igra pomaže djeci razumjeti osnovnu ideju kupnje i prodaje te korištenja novca kao sredstva razmjene.

NAPOMENA: pojedine aktivnosti mogu se koristiti i na satovima matematike, hrvatskog jezika, prirode i društva, a na satu likovne kulture učenici mogu izraditi vlastiti novac ili kreditne kartice.

PRILOZI:

- PowerPoint prezentacija o povijesti novca,
- nastavni listić: **Novčane avanture – od kovanice do kreditne kartice.**

NASTAVNI LISTIĆ

Novčane avanture – od kovanice do kreditne kartice

Ime i prezime: _____

ZADATAK: istom bojom oboji pojam i njegovo objašnjenje.

TRAMPA	Komadi metala na kojima su bili otisnuti žigovi koji su označavali količinu.
ROBNI NOVAC	Oblik novca koji je puno lakši nositi i praktičniji je za svakodnevnu primjenu.
KOVANI NOVAC	Popularan način plaćanja koji omogućuje korisnicima kupnju proizvoda i usluga na kredit.
PAPIRNATI NOVAC	Ljudi su mijenjali svoje viškove za ono što im je bilo potrebno, poljoprivrednici su mijenjali žito za meso i krzno, stočari su mijenjali svoje proizvode za žito, povrće i slično.
KREDITNE KARTICE	Digitalni žetoni koji se mogu elektronički razmjenjivati. Ne postoje u fizičkom obliku.
KRIPTO VALUTE	U povijesti su zabilježeni raznovrsni i zanimljivi predmeti koji su služili kao sredstvo razmjene, poput krzna, stoke, školjki, duhana, riže, komada metala, kamenja...

2. ČAROBNJAŠTVOM DO NOVCA

- Ciljevi:**
- upoznavanje osnovnih financijskih pojmova poput štednje, kamata i kredita, uz čarobnjačke metafore i interaktivne zadatke,
  - proučavanje važnosti štednje kako bi djeca naučila postavljati ciljeve i planirati financijsku budućnost,
  - razumijevanje utjecaja kamate na iznos te poticanje razmišljanja o dugoročnim posljedicama,
  - razvijanje svijesti o odgovornom posuđivanju novca, uz uočavanje nužnosti vraćanja posuđenog novca i kamate,
  - poticanje suradnje među učenicima kako bi dijelili iskustva, ideje i strategije za bolje upravljanje novcem,
  - korištenje kreativnih metoda, poput crtanja, pričanja priča i izvođenja mini scenarija kako bi se potaknula maštovita i angažirana rasprava o financijskim temama,
  - poticanje učenika na postavljanje pitanja i izražavanje mišljenja o novcu, kritičko razmišljanje.

Ishodi učenja:

- učenici će moći objasniti osnovne financijske pojmove poput štednje, kamate i kredita,
- učenici će biti sposobni primijeniti stečeno znanje o štednji, kamati i kreditu u aktivnostima i igrama,
- učenici će razviti svijest o etičkim i odgovornim aspektima financijskih odluka.

Vrijeme trajanja: 1 školski sat.

Nastavni izvori, sredstva i pomagala: motivacijska priča u prilogu, plakat u prilogu, „čarobnjački šešir“ (može biti napravljen od papira na prethodnom satu likovne kulture) i nekoliko „čarobnih kovanica“, bočica „čarobnog napitka“ (bočica sa šljokicama), čarobni štapić, papiri i bojice.

Metode rada: praktični rad, metoda razgovora, metoda usmenog izlaganja, demonstracija, iskustveno učenje.

Oblici rada: individualni rad, rad u skupinama / rad u paru, frontalni rad.

UVODNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 10 min.)

Čitanje motivacijske priče „Čarobnjak Aldo“ (Prilog 1.).

Pitanja za kratku analizu pročitane priče:

1. Kako čarobnjak Aldo koristi svoju moć pretvaranja papira u novac?
2. Koji uvjet mora biti ispunjen da bi se čarolija ostvarila?
3. Kako se mladi momak Hrvoje upoznaje s moći čarobnjaka?
4. Što Hrvoje uči od čarobnjaka Alda tijekom svojih posjeta?
5. Kako Hrvoje koristi stečeno znanje i moć pretvaranja papira u novac?
6. Što čarobnjak Aldo želi naučiti Hrvoja?
7. Kako Aldo i Hrvoje koriste svoje čarolije za dobrobit zajednice?
8. Zašto je važno biti mudar i strpljiv u upravljanju moćima?

Najava cilja sata: „Danas ćemo i mi početi učiti kako čarobnjaštvom možemo doći do novca.“ Otkrivanje plakata (Prilog 2.) na kojem su skriveni pojmovi „kamata“, „štednja“ i „kredit“.

SREDIŠNJI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 25 min.)

„Čarobnjački šešir“ (10 minuta):

Svako dijete dobiva „čarobnjački šešir“ (može biti napravljen od papira na prethodnom satu likovne kulture) i nekoliko „čarobnih kovanica“. Djeca stavljaju kovanice u šešir, zamišljajući što bi željeli napraviti s tim novcem.

Rasprava: „Imate li u šeširu dovoljno novca za ostvarivanje svoje želje? Kako čuvanje kovanica u čarobnjačkom šeširu može pomoći u ostvarivanju čarolije?“

Otkrivanje pojma „štednja“ na plakatu.

„Čarobnjački napitak“ (15 minuta):

Upućujemo učenike da odaberu žele li sami čuvati svoje čarobnjačke šešire s čarobnim kovanicama ili ih žele ostaviti kod učitelja, „velikog čarobnjaka“, na čuvanju.

Učenici koji odaberu drugu opciju stavljaju svoje šešire na učiteljski stol, a učitelj potom uzima bočicu „čarobnog napitka“ (bočica sa šljokicama) i dodaje napitak u svaki šešir na učiteljskom stolu. Potom učenici uzimaju nazad svoje šešire.

Rasprava: „Koji su šeširi bogatiji, oni koji su bili predani ‘velikom čarobnjaku’ na čuvanje ili oni koje ste čuvali sami? Što mislite zašto je ‘veliki čarobnjak’ dodao čarobni napitak u šešire koji su mu predani na čuvanje?“

Učitelj objašnjava: „U stvarnom svijetu, veliki su čarobnjaci banke koje dodaju magiju, odnosno novac kao nagradu za mudro čuvanje novca. Takva novčana nagrada za čuvanje novca u banci zove se kamata.“ Zaključak: „Kamata je čarolija koja pomaže našem blagu da raste!“

Otkrivanje pojma „kamata“ na plakatu.

„Čarobni štapić“ (5 minuta):

Učitelj „posuđuje“ čarobni štapić jednom djetetu, ali uz uvjet da ga kasnije vrati s malo dodatne „čarolije“.

Rasprava: „Kako se osjećamo kada posudimo čarobni štapić i znamo da ga moramo vratiti s više čarolije?“

Zaključak: „Posuđivanje novca naziva se kredit. Kao i kod čarobnog štapića, kada posudimo novac, odnosno uzme-mo kredit, trebamo ga vratiti s malo više novca, odnosno vraćamo ga s kamatom.“

Otkrivanje pojma „kredit“ na plakatu.

ZAVRŠNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 5 min.)

Aktivnost (3 min.)

Djeca crtežom prikazuju svoju financijsku čaroliju: svoj čarobnjački šešir pun kovanica, bočicu čarobnog napitka i čarobni štapić.

Završne misli (2 min.)

Upravljanje novcem može biti kao čarobnjačka avantura. Ako koristimo svoju magiju mudro, možemo ostvariti čuda!

PRILOG 1.

ČAROBNJAK ALDO

Duboko u šumi živio je čarobnjak po imenu Aldo. On je imao neobičnu moć koja je bila poznata samo njemu – mogao je pretvoriti običan papir u pravi novac. No, ova čarolija bila je moguća samo ako je Aldo bio mudar i strpljiv.

Aldo nije koristio svoju moć nepromišljeno. Svaki put kad bi razmišljao o pretvaranju papira u novac, morao je pažljivo razmisliti o svojim namjerama i posljedicama. Bio je uvjeren da bi novac trebao biti sredstvo koje se koristi odgovorno.

Jednoga dana, mladi momak po imenu Hrvoje saznao je za čarobnjakovu moć. Bio je zainteresiran i odlučio je potražiti Alda. Kada ga je pronašao, Aldo ga je uputio u važnost mudrosti i strpljenja pri upotrebi moći.

Hrvoje je počeo dolaziti svaki dan kako bi učio od čarobnjaka. Aldo ga je učio o vrijednosti štednje, pažljivom planiranju i odgovornom posuđivanju. Čarobnjak je koristio svoju moć kako bi stvarao novac koji bi Hrvoje zatim pametno ulagao u zajednicu.

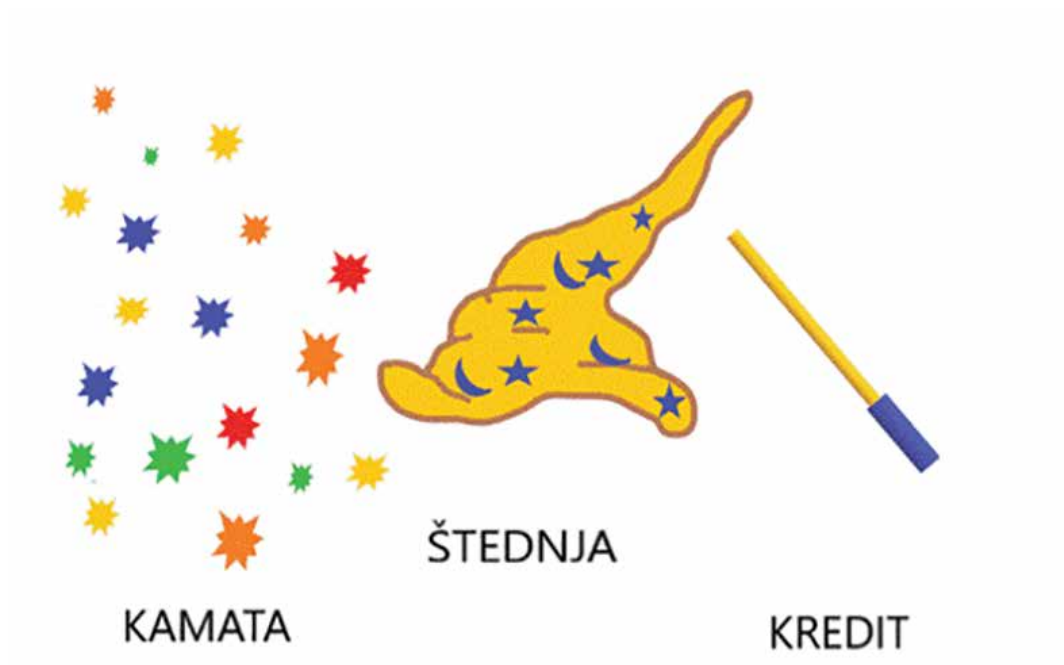
Nakon godina učenja, Hrvoje je postao mudar i strpljiv čarobnjakov učenik. Kada je došao trenutak da i on stekne moć pretvaranja papira u novac, koristio ju je s istom pažnjom i poštovanjem kao i njegov učitelj Aldo.

Zajedno, Aldo i Hrvoje koristili su svoje čarolije za poboljšanje života svoje zajednice. Nisu tražili bogatstvo iz vlastite koristi, već su svoje moći koristili za podršku onima kojima je to stvarno bilo potrebno.

Priča o čarobnjaku Aldu i njegovom učeniku Hrvoju postala je poznata u njihovoj šumi. Lekcija o mudrosti, strpljenju i odgovornosti prenosila se s generacije na generaciju, ostavljajući neizbrisiv trag u srcima ljudi.

PRILOG 2.

ČAROBNJAŠTVOM DO NOVCA

Preuzeto: <https://pixabay.com/> (20. studenog 2023.)

3. MUDRO ULAŽEM, RJEŠENJE PRONALAZIM

- Cilj:**
- razvoj kreativnog i kritičkog mišljenja u rješavanju problema uz razumijevanje finansijskih proizvoda, usluga i pojmova te odgovorno upravljanje novcem,
  - prepoznavanje, definiranje i rješavanje problema uz primjenu inovativnih i kreativnih rješenja,
  - postavljanje ciljeva i izražavanje vlastite vizije,
  - razvoj sposobnosti planiranja i upravljanja planiranim aktivnostima,
  - razvoj sposobnosti donošenja odluka, postavljanja ciljeva i prioriteta,
  - razvoj odgovornosti prema novcu i ulaganju.

- Ishodi:**
- upoznaje funkciju novca,
  - primjenjuje inovativna i kreativna rješenja,
  - snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi,
  - planira i upravlja aktivnostima.

Vrijeme trajanja: 1 školski sat.

Metode rada: praktični rad, metoda razgovora, metoda usmenog izlaganja, demonstracija, iskustveno učenje.

Oblici rada: individualni rad, rad u skupinama / rad u paru, frontalni rad.

Artikulacija pedagoške radionice

UVODNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 10 min.)

Voditelj pripremi učionicu za grupni rad. Pri ulasku u učionicu, učenici izvlače papirić s određenim znakom ili bojom/ pojmom te sjedaju u svoju grupu (klupa označena tim simbolom/bojom/pojmom).

Voditelj upita učenike koji bi proizvod voljeli jednog dana izumiti i plasirati na tržište. Na koji bi način odabrali osobu s kojom bi surađivali? Što bi im bilo važno? Kako bi izabrali proizvođača svoje ideje? *Navoditi učenike razmišljanju da bi osim kvalitete proizvodnje tražili i finansijske ponude za njihovu ideju kako bi što više zaradili.*

Nadalje, voditelj prikazuje učenicima jednu problemsku situaciju (ovisno o dobi učenika, voditelj može pustiti video do 0:15 min: <https://www.youtube.com/watch?v=cYhgllTy4yY>, ili prikazati **Prilog 1.**). Zadatak: „Gladni ste, a od namirnica imate samo kokos, jaje i rižu. Kako biste riješili tu problemsku situaciju, koristeći samo navedene namirnice? Nimate vode niti ulja. Kako biste pripremili obrok?“

Učenici navode razna idejna rješenja, a zatim im se otkrije da bi mogli iskoristiti kokosovo mlijeko da skuhamo rižu, a na kokosovim bi ljuskama mogli ispeći jaje (prikaže se rješenje na videu 0:15 – 0:35 min).

Svaka grupa zatim izvlači karticu sa svojom problemskom situacijom (**Prilog 2.**). Trebaju zajednički razmijeniti ideje kako bi se snašli i riješili problem te navesti koji bi im predmeti u tome pomogli.

Voditelj najavljuje grupi da će prodavati svoje proizvode, a oni će moći kupiti nekoliko njih koji će im pomoći u rješavanju problemske situacije. Objavljuje učenicima što je aukcija (*javna prodaja robe ili pojedinih predmeta javnim nadmetanjem, nakon isključive cijene ponuđeno pripada onome tko ponudi najviše; dražba, jeftimba, licitacija*), odnosno da će svaki predmet prodati onoj grupi koja će ponuditi najviše novca.

Potrebni materijali:

- papirići za podjelu u grupe,
- računalo i projektor / pametna ploča,
- Prilog 1.,
- Prilog 2.

SREDIŠNJI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 25 min.)

Voditelj prikazuje popis predmeta koji će biti na aukciji (**Prilog 3. ili stvarni predmeti, mogu biti bilo koji svakodnevni predmeti**) i daje učenicima uputu da razmisle i dogovore unutar grupe koji će im predmeti dobro doći za rješavanje njihovog problema te da razmisle koliko će novca uložiti, koji im je predmet neophodan, koji baš i nije i sl. Svaka grupa treba kupiti najmanje 2 predmeta, a na raspolaganju imaju 200 EUR. Pomoću svih kupljenih predmeta, trebaju riješiti problemsku situaciju koju su dobili.

Voditelj dijeli svakoj grupi novčanice u iznosu od 200 EUR (**Prilog 4.**).

Nakon nekoliko minuta dogovora unutar grupa, počinje aukcija. Voditelj nudi svaki predmet s početnom cijenom od 5 EUR, a predstavnici se grupa nadmeću i licitiraju iznose.

Nakon završene kupnje predmeta, učenici unutar grupa osmišljavaju kreativna i inovativna rješenja kako, uz pomoć kupljenih predmeta, riješiti problemsku situaciju koju su dobili. Voditelj dijeli prazne papire i olovku svakoj grupi za potrebe bilješki i skiciranja ideje.

Potrebni materijali:

- Prilog 3. ili stvarni predmeti,
- Prilog 4.,
- A4 papxiri,
- olovke.

ZAVRŠNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 10 min.)

Predstavnik svake grupe čita naglas problemsku situaciju, navodi koje su predmete kupili i zašto te kako su uz pomoć njih riješili svoj problem.

Voditelj upita učenike bi li drugi put drugačije uložili novac i zašto. *Učenici se navode do zaključka da je važno mudro i promišljeno ulagati novac, ne uspoređujući se s drugima i ne kupujući samo da bi se kupilo, već da treba razmisliti koliko nam stvarno neki proizvod treba u ostvarenju ideje i rasporediti budžet prema tome.*

Učenici rješavaju evaluacijski listić o zadovoljstvu radionicom (**Prilog 5.**).

Potrebni materijali:

- Prilog 5.

Izvor: Hrvatski jezični portal <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>.

PRILOZI

Prilog 1.

Prilog 2.

PROBUDILI STE SE NA PUSTOM OTOKU. TREBATE NA NJEMU ŠTO DUŽE PREŽIVJETI.

PROBUDILI STE SE I PRIMIJETILI DA VAM JE SOBA POPLAVLJENA. NE MOŽETE OTVORITI VRATA, A RAZINA VODE SVE JE VIŠA.

TIJEKOM ODLASKA U ŠKOLU, PTICA VAM JE „DONIJELA SREĆU“ POKAKAVŠI VAM SE NA MAJICU.

PROBUDILI STE SE ZATOČENI U PRIKOLICI KAMIONA. KAKO ĆETE SE SPASITI?

PRIMIJETILI STE OZLIJEĐENO MAČE NA VRHU STABLA. VISOKO JE I NE MOŽETE SE POPETI, A VATROGASCI SU DALEKO.

Prilog 3.

VIJAČA

STAKLENKA

OLOVKA

VILICA

BATERIJA

VREĆICA

RUKSAK

KIŠOBRAN

LIMENKA

LAK ZA KOSU

KANTA ZA
ZALIJEVANJE

METLA

MAGNET

SUŠILO ZA
KOSU

KAPA

ŠKARE

VENTILATOR

ROLA WC PAPIRA

Prilog 4.

Prilog 5.

KAKO SI SE OSJEĆAO/LA TIJEKOM RADIONICE?

A)

Super!

B)

Dobro.

C)

Dosadno.

D)

Loše.

4. MUDRO UPRAVLJAM SVOJIM VREMENOM I NOVCEM

Cilj radionice jest osvještavanje i prepoznavanje problema s organizacijom vremena, osvještavanje važnosti učinkovitog planiranja i upravljanja vlastitim vremenom, kao i važnosti razboritog upravljanja novcem i svakodnevnim troškovima.

- Ishodi učenja:**
- primjenjuje inovativna i kreativna rješenja,
  - snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi,
  - planira i upravlja aktivnostima,
  - prepoznaje važnost ljudskog rada i stvaranja dobra kako bi se osigurala sredstva za život pojedinca i dobrobit zajednice.

Vrijeme trajanja: 2 školska sata.

Metode rada: razgovor, usmeno izlaganje, rasprava, izlaganje, pisanje.

Oblici rada: frontalni rad, individualni rad, rad u skupinama, rad u paru.

Nastavna sredstva: gumena loptica, listovi sa zadacima za individualni rad, rad u paru i rad u skupinama, evaluacijski listići.

• Organizacija vlastitog vremena

UVODNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 15 min)

1. Igra zagrijavanja – 5 min.

Upute za voditelja: svi učenici u razredu ustanu i stanu u krug. Zadatak je bacati gumenu lopticu od učenika do učenika dok svi ne dođu na red. Kad učenik/ca uhvati lopticu, treba dovršiti rečenicu: „Jučer sam najviše svog vremena potrošio/la na...“ Voditelj prvo daje svoj primjer: „Jučer sam najviše vremena potrošio na kupnju namirnica u dućanu.“

2. Samoprocjena organizacije vlastitog vremena – 10 min.

Upute za voditelja: voditelj svakom učeniku dijeli list papira na kojem su 2 zadatka, svaki s jedne strane (Prilog 1.). Upućuje učenike da prvo rješavaju Zadatak 1 – trebaju ispuniti tablicu tako da po satima napišu kako je izgledao njihov jučerašnji dan, od buđenja do odlaska na spavanje. Nakon toga, rješavaju Zadatak 2 na drugoj strani papira – ponovno ispunjavaju tablicu, ali sada na način da zamisle kako taj isti dan mogu ponovno proživjeti i da ga pokušaju isplanirati tako da su u istom vremenskom periodu učinkovitiji i da postignu bolje rezultate.

Nakon što su ispunili obje tablice, nekoliko dobrovoljaca izlaže svoj rad. Voditelj objašnjava učenicima kako je cilj ove aktivnosti bio osvijestiti kako je vrijeme vrlo važan resurs i kako ga ponekad shvaćamo olako i nepromišljeno ga trošimo. Potiče učenike na promišljanje o tome kako je vremenom potrebno upravljati na učinkovit i produktivan način jer ono prolazi i ne može se vratiti, a naše obaveze i zadaci počnu se gomilati. Objašnjava učenicima kako uz dobru vremensku organizaciju vlastitih aktivnosti možemo biti vrlo učinkoviti u obavljanju svakodnevnih zadataka.

SREDIŠNJI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 25 min.)

3. Mudro upravljanje vremenom

Upute za voditelja: voditelj učenike dijeli u skupine od 5 članova. Objašnjava im zadatak da osmisle plan pripreme večere. „Iako nam se priprema obroka čini vrlo jednostavnom kada to čini netko od naših ukućana, moramo imati na umu da je to zapravo skup različitih aktivnosti koje treba isplanirati i organizirati kako bismo u što kraćem roku obavili što više toga. Čak i iza jednog takvo naizgled jednostavnog zadatka, krije se potreba za dobrom organizacijom

vremena. Vaš je zadatak osmisliti detaljan plan pripreme večere. Zamislite da sudjelujete u kulinarskoj emisiji 'Večera za 5'. Sljedeći je petak vaš red za pripremu večere na kojoj će, osim vas, sudjelovati još 4 osobe. Pripremate večeru u tri slijeda – predjelo, glavno jelo i desert. Večeru ste zakazali za 20 sati, a sve pripremate sami. Imajte na umu da radite svaki dan od 7:00 do 15:00 sati.“

Voditelj svakoj grupi dijeli list papira na kojem je opisan jelovnik koji trebaju pripremiti, tablica u koju treba navesti dan i sat planiranih aktivnosti, kao i stavke koje plan treba sadržavati (Prilog 2.).

Učenici imaju 15 minuta da izvrše navedeni zadatak. Nakon toga, svaka grupa izlaže svoj plan te se zajednički raspravlja o najučinkovitijem rasporedu aktivnosti i utrošenom vremenu.

ZAVRŠNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 5 min.)

4. Evaluacija

Upute za voditelja: voditelj učenicima dijeli evaluacijske listiće (Prilog 3.).

- **Razborito budžetiranje**

UVODNI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 10 min.)

1. Uvodna vježba

Upute za voditelja: učenici se dijele u parove. Zadatak im je zamisliti da su za period od jednog tjedna dobili džeparac od 5 eura i razmisliti kako će ga raspodijeliti kroz tjedan te na što će ga potrošiti. Trebaju uzeti u obzir da se hrane u školskoj kuhinji i da im džeparac nije potreban za obrok tijekom nastavnoga dana, već ga mogu potrošiti na nešto drugo po svojoj volji. Također, trebaju razmisliti hoće li potrošiti cijeli iznos ili će nešto staviti u štednju.

Učenici imaju 5 minuta za navedeni zadatak. Nakon toga, nekoliko dobrovoljaca izlaže svoje zamisli i prijedloge ostatku razreda.

SREDIŠNJI DIO (Predviđeno trajanje aktivnosti: 30 min.)

2. Kućno budžetiranje

Upute za voditelja: voditelj učenike dijeli u skupine. Objasnjava im sljedeće: „Prije upuštanja u bilo kakav poduzetnički pothvat, potrebno je razraditi financijski plan, odnosno dobro razmisliti koliko nam je novca potrebno, na što ćemo ga sve potrošiti te kako ćemo određenu količinu novca prilagoditi potrebama svog poduzetničkog pothvata. Međutim, to nije tako jednostavno kao što se možda isprva čini. Upravljanje budžetom ne odnosi se samo na poslovne pothvate, već nam je potrebno i u svakodnevnom, privatnom životu. Važan dio upravljanja novcem jest i upravljanje svakodnevnim troškovima, odnosno kućnim budžetom. U sljedećem ćemo zadatku pokušati objasniti što sve spada u kategoriju kućnog budžeta i kako se novac troši u periodu od jednog mjeseca.“

Voditelj objasnjava pojam budžeta, mjesečnog prihoda i rashoda.

Voditelj svakoj skupini daje list papira s uputama (Prilog 4.). Učenici unutar skupine trebaju zamisliti obitelj od 4 člana (otac, majka i dvoje djece) – obitelj Bankarić. Zadatak im je zapisati kako bi izgledao kućni budžet te obitelji. Unaprijed se određuje iznos mjesečne plaće majke i oca, a učenici trebaju razmisliti o tome na što se sve potroši novac tijekom perioda od mjesec dana ako se uz redovne troškove (npr. režije, hrana, dodatne aktivnosti članova obitelji – sport, glazbene i likovne aktivnosti, troškovi automobila ako ga obitelj posjeduje ili drugih prijevoznih sredstava, džeparac) u obzir uzmu i dodatni troškovi koji se pojavljuju samo ponekad, ali na koje svejedno treba računati (npr. odjeća, obuća, putovanja, nepredviđeni troškovi i sl.). Zadatak je izračunati budžet obitelji, odnosno prihode i troškove unutar jednog mjeseca te procijeniti je li njihov budžet uravnotežen ili ne. Također, učenici trebaju razmisliti može li i na koji način ta obitelj uštedjeti novac.

Prilog 2.

Zadatak:

Zamislite da sudjelujete u kulinarској emisiji „Večera za 5“. Sljedeći je petak vaš red za pripremu večere na kojoj će, osim vas, sudjelovati još 4 osobe. Pripremate večeru u tri slijeda – predjelo, glavno jelo i desert. Večeru ste zakazali za 20 sati, a sve pripremate sami. Imajte na umu da radite svaki dan od 7:00 do 15:00 sati.

JELOVNIK

Predjelo:

plata s kulenom, pršutom i različitim sirevima, kruh

(priprema: 15 minuta za rezanje sireva i kruha te slaganje na pladanj).

Glavno jelo:

domaća pizza

(priprema: 1 sat i 30 minuta, pečenje: 8 minuta, treba poslužiti vruće).

Desert:

kolač od sira s malinama

(priprema: 40 minuta, hlađenje preko noći, poslužuje se ohlađeno).

Plan aktivnosti i organizacija vremena – prilikom ispunjavanja tablice uzmite u obzir što sve treba obaviti prije, tijekom i nakon večere:

- kupnja namirnica (kada ih kupujete, koliko vam vremena oduzima kupnja, vodite računa o svom radnom vremenu),
- raspored aktivnosti pripremanja, kuhanja i posluživanja,
- čišćenje radne plohe i pranje posuđa,
- postavljanje stola i posluživanje gotovih jela, neka jela trebaju biti poslužena hladna, a druga topla,
- čišćenje stola i pranje posuđa.

 Vrijeme (dan i sat)	Aktivnosti kojima se bavim

Prilog 3.

Evaluacijski listić

Znakom **X** označi koliko si zadovoljan/na ovom radionicom.

Aktivnosti	 zadovoljan/na	 tako-tako	 nezadovoljan/na
Kako si se osjećao/la tijekom ove radionice?			
Jesu li svi članovi grupe podjednako sudjelovali?			
Je li se poštovalo mišljenje svih članova grupe?			
Jesi li zadovoljan/na svojim doprinosom grupi?			
Jesi li zadovoljan/na usvojenim znanjima?			

Bi li nešto promijenio/la u ovoj radionici? Što?

Prilog 4.

Zadatak

Vaš je zadatak izračunati kućni budžet četveročlane obitelji Bankarić: otac, majka, sin od 5 godina i kći od 13 godina. Otac zarađuje mjesečnu plaću u iznosu od 890 EUR, a majka u iznosu od 920 EUR. Žive u stambenoj zgradi u vlastitom stanu. Obitelj plaća mjesečnu TV pretplatu, kućni internet i tri mobitela.

Prvo izračunajte koliki je ukupni mjesečni prihod obitelji. Zatim izračunajte ukupni mjesečni rashod, odnosno trošak ove obitelji. Unaprijed su vam upisani iznosi koje ova prosječna obitelj troši na mjesečnoj bazi: režije, TV, internet i mobiteli, hrana i higijena, troškovi goriva za automobil. Zamislite da su zimski mjeseci pa je u troškove režija potrebno uračunati i trošak grijanja. Također, u ovoj se obitelji svatko od članova bavi nekim dodatnim aktivnostima u slobodno vrijeme (sportske/glazbene/likovne aktivnosti). Razmislite kojom bi se aktivnošću svatko od članova obitelji mogao baviti te koji je mjesečni iznos troškova tih aktivnosti. Kći od 13 godina na tjednoj bazi dobiva džeparac – razmislite i zapišite koji je mjesečni iznos tog džeparca. Osim ovih uobičajenih mjesečnih troškova, povremeno se pojavljuju i dodatni troškovi koje je također važno uzeti u obzir. Razmislite koji bi to dodatni troškovi mogli biti (npr. troškovi odjeće i obuće, rođendanski pokloni, rođendanske ili slične proslave, iznenadni popravci...).

Nakon što ste unijeli sve stavke u tablicu, izračunajte ukupan rashod obitelji. Zatim usporedite prihod i rashod – ako su iznosi otprilike podjednaki, to znači da je kućni budžet ove obitelji uravnotežen. Kada ste procijenili kućni budžet, razmislite ima li u ovoj obitelji prostora za štednju, odnosno koji bi se troškovi eventualno mogli smanjiti (ili mijenjati po mjesecima) da obitelj na kraju mjeseca (ili dugoročnije, na kraju godine) može uštedjeti nešto novca.

Prihod	Iznos
očeva mjesečna plaća	
majčina mjesečna plaća	
UKUPNO	

Rashod (trošak)	Iznos
režije (voda, struja, grijanje, komunalna naknada)	voda: 35 EUR; struja: 45 EUR; grijanje: 40 EUR; komunalna naknada i čistoća: 40 EUR = ukupno: _____ EUR
troškovi interneta i mobitela, TV	90 EUR
hrana i higijena	550 EUR
troškovi goriva za automobil	120 EUR
aktivnosti članova obitelji	dječak – taekwondo (2 puta tjedno) = 30 EUR djevojčica – mažoretkinje (2 puta tjedno) = 30 EUR otac – tenis (2 puta tjedno) = 40 EUR majka – teretana (2 puta tjedno) = 35 EUR ukupno = _____ EUR
džeparac	
UKUPNO	

Je li kućni budžet ove obitelji uravnotežen? Na temelju čega to zaključujete?

Ima li obitelj mogućnosti štednje? Ako da, na koji način?

Prilog 5.

Evaluacijski listić

Navedi 2 stvari koje su ti se svidjele na ovoj radionici i 1 stvar koju bi promijenio/la.

LITERATURA

1. Ivandić, M. (2022). *Uloga poduzetničkog obrazovanja u promoviranju poduzetništva kao kompetencije*. Završni rad. Osijek: Ekonomski fakultet.
2. Kus, D. (2022). *Razvoj kompetencije poduzetništvo kod djece školskog uzrasta*. Diplomski rad. Zagreb: Filozofski fakultet.
3. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole*. Dostupno na: <https://mzo.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf>.
4. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (2011). *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*. Dostupno na: http://mzos.hr/datoteke/Nacionalni_okvirni_kurikulum.pdf.
5. Pfeiffer, S. I., Shaunessy-Dedrick, E., & Foley-Nicpon, M. (Eds.). (2018). *APA handbooks in psychology. APA handbook of giftedness and talent*. Washington, DC, US: American Psychological Association.
6. Tafra, V. (2011). Nacionalna strategija učenja za poduzetništvo. *Učenje za poduzetništvo*, 1 (1), 17-33.
7. Tkalec, Z. (2011). Definicija i karakteristike poduzetništva kao ključne kompetencije cjeloživotnog učenja. *Učenje za poduzetništvo*, 1 (1), 35-43.
8. Vijeće Europske unije (2018). *Preporuke Vijeća o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje*. Dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)).

